РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок 1-го серпня 1916. Ч. 92. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, August 1, 1916. No. 92.

СТРАШНИЙ ВИБУХ ДИНАМІТУ.

Шкоди в Ню Йорку і в околичних містах на десятки міліонів долярів.

Російські війска здобули пограничне місто Броди.

НАСТУП МОСКАЛІВ НА КОВЕЛЬ, ЛЬВІВ І СТАНИСЛАВІВ.

Поминаючи землетрясеня, правдоподібно жадне місто не потерпіло від вибуху так великого стрясеня, як Ню Йорк і довколичні міста підчас страшного вибуху динаміту на острові Блек Там, який лежить в нюйорськім заливі.

СТРАШНИЙ ВИБУХ ЛУЧИВ СЯ ОКОЛО 2-гої ГОДИНИ В НОЧИ ЗІ СУБОТИ НА НЕДІЛЮ НА ДОКАХ ЗЕЛІЗНИЧОЇ КОМПАНІЇ „ЛІГАЙ ВАЛЕЙ", ЯКІ НАХОДЯТЬ СЯ НА ОСТРОВІ БЛЕК ТАМ, НЮ ДЖЕРЗИ.

На доках була нагромаджена величезна скількість динаміту і амуніції, призначеної для воюючих держав в Европі, а передівсім для Росії. З доків перевожено динаміт і амуніцію барками і поменьшими кораблями на середину заливу, де відбувало ся властиве ладоване кораблів.

ПРИЧИНОЮ ВЕЛИКОГО НЕЩАСТЯ БУЛИ ДВА ДУЖЕ СИЛЬНІ ВИБУХИ ДИНАМІТУ. ПЕРШИЙ ВИБУХ — СИЛЬНІЙШИЙ — БУВ О ГОД. 2.10 ПО ПІВНОЧИ. ДРУГИЙ ВИБУХ — ТРОХИ СЛАБШИЙ — СЛІДУВАВ 25 МІНУТ ПО ПЕРШІМ.

Жертвою вибуху упало богато людий. Число погибших поки що не звісне, однак в кождім случаю буде воно дуже поважне. Кількасот людий зістало тяжко або лекше ранених.

Шкоди, спричинені знищенєм маєтку, оцінюють на десятки міліонів долярів. Сі шкоди оцінюють від 35 до 70 міліонів долярів.

Жертвою цілковитого знищеня упало: шість корабельних доків, враз з приналежними будинками і маґазинами, велике число зелізничих возів і поменьших кораблів, які під сю хвилю находили ся в доках; 13 великих трипо-верхових маґазинів з товарами; величезна скількість динаміту, амуніції й оружа. Крім того потерпіли велике ушкодженє також прочі поблизні маґазини і склади зі збіжем.

З причини вибуху дізнали сильного стрясеня долішна часть Ню Йорку, ціле місто Джерзи Сіти, Бруклин, Бейон і Стейтен Айленд. Помимо сильного трясеня не завалив ся ані один будинок. Натомісць вилетіли міліони шиб, декуди враз з рамами вікон і дверий. Найбільше потерпіло місто Джерзи Сіти, яке положене найблизше від місця катастрофи. Дуже велике ушкодженє потерпіли також будинки на Еліс Айленд і на острові, де находить ся статуя „Ліберти".

ПРИЧИНА КАТАСТРОФИ.

Причиною сеї великої катастрофи був огонь, який вибухнув на однім із тяґарових кораблів. Було се о год. 12-тій о півночи. Заки на місце огню прибула огнева сторожа з Джерзи Сіти, огонь значно розширив ся. Між возами, які були нагромаджені під сю пору на доках, находило ся кількадесять возів з динамітом і амуніцією. **Коли огонь дістав ся до возів з динамітом, наступив перший страшний і найсильнійший вибух. Всі вози з динамітом експльодували майже рівночасно. Їх число подають ріжно: від 5 до 15 возів.**

Опісля слідували дальші експльозії, значно слабші щодо сили, коли огонь переходив з одного воза на другий, які були наладовані ґранатами, шрапнелями і патронами. Відтак обіймив огонь самі доки і переніс ся на барки (малі кораблї, які служать до перевозу товарів з доків до кораблів), з яких одна була також наладована динамітом. **Коли огонь дістав ся до сеї барки, слідував другий страшний вибух,** який однак був вже слабший від першого. Поменьші експльозії тривали майже без перестанку до полудня. **О ратованю не могло бути й бесіди, бо підчас кождого вибуху кусники ґранатів і шрапнелів розлітали ся далеко на всі сторони від місця катастрофи.**

ВИНА КАТАСТРОФИ ПО СТОРОНІ ВЛАСТИТЕЛІВ ДОКІВ І МАҐАЗИНІВ.

Відповідальність за катастрофу спадає на три компанії, іменно: „Лігай Валей Рейлрод Ко.", „Лайтередж енд Тавінг Ко." і „Нейшенел Сторедж Ко." (Перша з них компанія зелізнича, друга — ладункова, трета маґазинова).

Джерзисітські власти видали приказ арештованя відвічальних заступників всіх трох повисше наведених компаній.

Їх провина лежить в тім, що компанії нагромадили на доках більшу скількість динаміту і инших вибухових матеріялів, ніж се законом є дозволене.

ВЕЛИКЕ ЗАВОРУШЕНЄ В ДОВКОЛИЧНИХ МІСТАХ.

Коли наступив перший вибух, всі мешканці довколичних міст були в глибокім снї. Гук вибуху, стрясенє і брязкіт вилїтаючих шиб збудили мешканців зі спу. В першій хвилї всі мали враженє, що се удар грому. Колиж однак переконали ся, що бурі нема, а на небі показала ся червона луна, опанував їх великий ляк і почали виходити на улицю, не здаючи собі зовсім справи з того, що властиво зайшло. Ті, що вилїзли на верх дахів, переконали ся скоро про причину вибуху. Коли однак опісля дав ся чути другий сильний вибух і шиби почали наново летїти, опанував людий ще більший неспокій і страх. Богато було сеї гадки, що можуть відтак слїдувати нові і сильнійші експльозії, від яких можуть завалити ся доми. Десятки тисячів мешканців утїкали з дїтьми до городів і на площі. Перестрах збільшив ся, коли декуди навіть поліція дала приказ опускати помешканя. Найстрашнійші сцени відбували ся по шпиталях; хорих було годї успокоїти. Доперва над раном, коли полїсмени почали впевнювати людий, що всяка дальша небезпека проминула, люди почали поволи вертати домів.

(Дальше на стор. 3-ій).

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

БИТВА НА ЦІЛІЙ БОЄВІЙ ЛІНІЇ НА ВОЛИНИ І В ГАЛИЧИНІ.

БЕРЛІН, 30. липня. — **На східнім терені війни відбуваєть ся велика битва здовж цілої боєвої лінії на Волини і в Галичині.**

Москалї кинули знова величезну масу війск проти армії Лїнзінґена і Ботмера, щоби переломити їх боєві лінії. Страти російських війск дуже тяжкі в порівнаню до успіхів, які вони осягнули.

На півночи ударемнено напади Москалів, які робили зусиля, щоби переправити ся через ріку Двину. Найбільші втрати потерпіли вони на північ від Баранович коло Скробової, де до наступу ужили вони два цілі корпуси війска.

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„**Армія Гінденбурґа:** Сильні відділи неприятеля робили вчера знова пробу, щоби дістати ся на другий берег ріки Двини. Однак під сильним огнем наших гармат неприятель був приневолений залишити свій намір.

„Армія князя Леопольда: В околиці Скробової неприятель був приневолений по 8 безуспішних нападах повернути назад на свої давні становища. Москалї потерпіли дуже тяжкі втрати. Напади переводив неприятель в масових формаціях в силї двох корпусів (80.000 людий).

„Армія Лїнзенґена: Напади на Волини переводять Москалї майже на цілім боєвім фронті, почавши від Стобихви (над Стоходом) аж на полудне, на захід від Берестечка. Більшу часть нападів відбито вчера з дуже великими втратами для неприятеля. Лише над Стоходом удало ся Москалям здобути на малім просторі наші передні становища.

„Армія Ботмера: На північний і полудневий схід від Монастриск неприятель перевів кілька сильних, але безуспішних нападів на становища наших війск. На полудне від Днїстра наші війска уступили з висунених становищ на головну оборонну лінію на схід від Товмача".

„На Волини здовж ріки Стоходу розвиваєть ся битва, якої дотеперішний перебіг є для нас корисний. У вчерашній битві наші війска полонили 21 офіцирів і 940 жовнїрів враз з 4 гарматами і 4 машиновими крісами. По обох сторонах зелїзничого шляху, який веде з Ровна до Ковля, наші війска переломили першу оборонну лінію німецьких війск. В сій битві полонили ми 19 німецьких офіцирів і 300 жовнірів та здобули 4 машинові кріси.

„Одна наша компанія дістала ся через боеву лінію неприятеля, відбила напад німецької кінноти, взяла в полон полковника і повернула ціла назад. На полудне від Постумит (на північний схід від Горохова) полонили ми 100 Німців.

„Наступ наших війск в околиці Бродів і по обох сторонах Днїстра відбуваєть ся без перестанку дальше".

РОСІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ МІСТО БРОДИ.

ПЕТРОҐРАД, 29. липня. — Російський ґенеральний штаб подає отсї вісти:

„Армія ґенерала Брусілова перевела дальший успішний наступ на цілім боевім фронті, почавши від зелізничого шляху Ровно-Ковель аж до Бродів. Місто Броди по завзятій боротьбі в пятницю рано опинило ся в руках наших війск. Скількість воєнної добичи, яку здобуто по занятю Бродів, покищо незвісна.

„На полудне від Днїстра дивізія козаків, яка належить до армії ґен. Лечицького, перевела напад на Озеряни і взяла місточко у своє посїдане".

(Місточко Озеряни лежить на полудневий схід від Товмача, в половині дороги між Товмачем а Хоцимиром).

О півночи оголошено отсї урядові вісти:

„Від 25. липня полонено около 32.000 Австрійців і Німців; між полоненими находить ся двох австрійських ґенералів. Воєнна добича складаєть ся з 50 гармат і 19 гавбиць.

„Сама армія ґенерала Сахарова полонила протягом триденної битви на Волини 216 офіцирів і 13.569 жовнірів та здобула 9 гармат, 40 машинових крісів і 15.000 карабінів".

ДАЛЬШИЙ НАСТУП МОСКАЛІВ НА ВОЛИНИ І В ГАЛИЧИНІ.

ПЕТРОҐРАД, 30. липня. — Останний рапорт російського ґенерального штабу доносить:

КОВЕЛЬ, ЛЬВІВ І СТАНИСЛАВІВ — ГОЛОВНІ ЦІЛИ ДАЛЬШОГО НАСТУПУ МОСКАЛІВ.

ЛОНДОН, 30. липня. — Воєнні кореспонденти з Петроґраду доносять, що російський ґенеральний штаб має повну надію в успіх дальших воєнних операцій на Волини і в Галичині.

На Волини помимо сильного опору неприятеля російські війска посувають ся чимраз дальше в напрямі Ковля і Володимира Волинського. Коменданти армій мають надію на скоре здобутє обох міст. В такім случаю боєва лінія оперла би ся о ріку Буг, здовж котрого Німці мали побудувати дуже сильні становища.

Занятє Бродів отворило російським війскам дорогу на Львів. Австрійські війска уступають поволи в напрямі Золочева і Білого Каміня. Тут треба також сподївати ся, що австрійські війска займуть сильні оборонні становища над Бугом.

Здобутє Бродів спричинить правдоподібно відворот армії Ботмера, якій тепер грозить з двох боків небезпека окруженя. Від півночи, від Бродів, грозить Ботмерови окруженєм армія Сахарова, від полудня армія Лечицького. Коли неприятель не одержить на час нових скріплень, армія Ботмера буде мусїла уступити над Золоту Липу.

На полудне від Днїстра російські війска заняли Озеряни, які є віддалені всего 25 кільометрів від Станиславова.

75.000 ТУРКІВ НА УГОРЩИНІ.

АМСТЕРДАМ, 29. липня. — **З Берліна доносять, що через Угорщину переїхало в напрямі Карпат около 75.000 турецьких жовнїрів.**

Отся телєграма потверджує попередні вісти про висилку турецьких війск на східний терен війни.

З того заключають також, що болгарські війска, які находять ся на північ від Солуня, є досить сильні, щоби відперти напад французько-анґлійських війск.

—o—

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР ФАБРИКИ ОРУЖА В ПЕТРОҐРАДІ.

БЕРЛІН, 30. липня. — **Після донесеня часописи „Льокаль Анцайґер" в Петроґраді у фабриках оружа вибухнув великий пожар. Жертвою огню впав міст над Невою, 12 великих кораблів і путилівська фабрика гармат, яка належить до найбільших в Росії.**

Телеграма звучить:

„Ві второк почав ґоріти рівночасно в кількох місцях деревляний міст, який веде через Неву. Безпосередно опісля пущено долиною ріки горіючі понтони, які доплили до доків путилівської фабрики оружа. Огонь перекинув ся на торговельні кораблї, які під сю пору стояли в пристани на якорі. Відтак огонь перекинув ся на самі доки, а відси на будинки фабрики оружа. 12 великих кораблів і велике число ріжних поменьших кораблів згоріло. Більша часть будинків фабрики оружа в руїнах.

„Поліція підозріває в тім діло анархістів. Недавно тому поліція одержала була відомість, що анархісти мають намір всі публичні і державні будинки висадити у воздух".

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

БИТВА У ФРАНЦІЇ СЛАБНЕ.

ЛОНДОН, 30. липня. — **По кількаденнім бомбардованю союзні війска розпочали дальший наступ на північ від ріки Сом. З причини сильного опору зі сторони Німців завзятість стає щораз більшою. Протягом вчерашної битви полонено около 450 Німців.**

Англійський урядовий звіт звучить:

„Наші війска перевели наступ на німецькі становища на північ від ліса Дельвіль. По тяжкій боротьбі удало ся нам осягнути деякі успіхи. 250 Німців взято в полон".

Французький урядовий рапорт доносить:

„На північний схід від Гардкур битва розпочала ся з великою силою наново. Наші війска перевели напад, здобуваючи окопи неприятеля на просторі 300 до 500 метрів. Німці перевели протинапад, але без успіху. Занятий терен остав ся в наших руках. Около 200 Німців взято в полон".

БЕРЛІН, 30. липня. — Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„На західнім боевім фронті між рікою Анкр і Сом неприятель сильно острілює наші становища. Напади анґлійської піхоти в околиці Позіер і Льонґваль були безуспішні.

„На полудне від ріки Сом відбуваєть ся лише перестрілка артилерії".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилї.

Пітсбурський „Русін" доносить за ґазетою „Ді Пітсбурґ Пост" з дня 28. липня, що представники „угро-русских", а то: о. А. Дзубай, М. Ганчин, Н. Пачута, М. А. Мацко і Омелян Шаради відбули тайну нараду з російським православним епископом Евдокімом, архимандритом Филипом і православним сьвящеником Кохаником. Цїлию нарад було одержати поміч від російської православної церкви для о. Дзубая, котрий хоче стати епископом „угро-русских".

Тому, що при уживаню слова „русский", „руский" і „руський", є богато баламутства, належало би вже раз устатили в українських часописях отсю термінольоґію. З огляду на се, що на означенє української народности приняли вже всї Українцї назву „український", треба би раз на все залишити назву „руський". Урядова нїмецька назва Українцїв в Австрії є вже „Украінер", „украініш", а давна назва „Рутене", „рутеніш" щезла. Лишила ся лише на-пів урядова назва „Малорос", „малорусский" в Росії і тому можна лише сю назву ще якийсь час в певних випадках толєрувати в українських ґазетах.

Отже треба стреміти до сього, щоби Українцї освоїли ся з такими назвами:

1. Для означеня Українцїв уживати слів „Українець", „український", а коли прийде слово „Малорос", „малорусский", „малоруський", то приймати його яко назву надану нам російським урядом.

2. Для означеня московського народу уживати слів: „Москаль", московський", „русский", а навіть „руський".

3. Для означеня угорських Українцїв толєрувати слова: „Угро-Русин", „Угро-руський" з огляду на се, що угорські Українцї ще уживають таких слів.

4. Коли пишеть ся історичні спомини, то треба приняти назву „Русин", „руський" яко колишну назву для Українцїв.

При яснім розріжнюваню слів „русский" і „український" широкі верстви неосьвідомленого народа присвоять собі з часом сї назви і будуть розуміти, що „русскі" — се Москалї, а „Малороси", „малорусскі" се Українцї. До кінця війни се вдасть ся ще перевести в Америцї при добрій воли всього українського громадянства.

ЗАЯВА.

В останних числах „Свободи" представлено виступи деяких референтів на вічах, уладжених з рамени Федерацїї Українцїв у Злучених Державах, яко русофільські, зглядно такі, котрі причиняють ся до ширеня москвофільства між нашим народом. Провіривши цїлу сю справу на підставі вияснення зі сторони п. Мирослава Січинського, признаємо, що наші закиди щодо політичного становища референтів були основані на підставі мильних інформацій.

Не маючи на примітї шкодити в якийнебудь спосіб особистій повазі п. Мирослава Січинського і повазі тих П. Т. референтів, які за його згодою і в його присутности виголошували вічеві промови про політичне становище Українцїв, почуваємо ся отсим до обовязку відкликати пороблені їм закиди і перепросити їх за заподіяну їм кривду.

Редакція „Свободи".

Самообман причиною продовженя війни.

(Міркованя Р. Е. Свінга).

Що властиво стоїть на перешкодї до мира? — Самообман поодиноких воюючих держав.

Найбільший самообман є у Францїї. У Французів є сильна віра в побіду. Психольоґія Француза піддержує в нїм сей самообман: Франція бореть ся за вічність; вона мусить вийти з війни славно і побідно; вона мусить заняти у сьвітї місце поміж першими державами.

Анґлїя обманює себе тим, що сили Нїмеччини вичерпають ся. Коли Француз, ідучи на війну, є певний сего, що згине, то Анґлієць думає инакше. Коли він навіть стоїть уже на боєвій лїнії, не приходить йому на гадку смерть. Анґлієць завше думає, що хтось инший згине, але не він. Боротьбу уважає він за брудний інтерес і про неї не дбає. Анґлієць, бажаючи побіди, не має на гадцї вічної слави, як сего бажає собі Француз, але зниценя і обезсиленя Нїмеччини. Від найвисшого до найнизшого — кождий Анґлієць має свій спосіб думаня про обезсиленє Нїмеччини. Всї вірять, що Нїмцї дуже сильні та що треба на те богато часу, аби їх знищити. Однак всї мають надію, що війна до трох лїт скінчить ся, як се був предсказав лорд Кіченер.

Нїмеччина обманює себе також. Нїмцї є переконані, що Франція є обезсилена, що Росія є немічна, що Італії грозить розклад, що Анґлїя по стільки невдачах не є всилї задати якогось удару і т. п.

„Гляди на воєнну мапу" — кажуть Нїмцї до чужинцїв. Мапа сьвідчить найлїпше, як стоїть справа з побідою. Нїмцї не годні зрозуміти сего, як вороги не можуть чи не хочуть бачити, що вони вже програли. Народи у ворожих державах кормлять брехнями, коли вони сего не хочуть зрозуміти. Нехай вони просять нас о мир. Ми вже також маємо досить війни. Ми її не хотїли. Треба вже раз скінчити з війною. — Отсе є гадки більшости Нїмцїв.

Здасть ся тепер, що одна здорова гадка могла би розвіяти сей самообман і запобігти дальшій війнї.

Але — завинили тут правительства. Кожде правительство дало свому народови якусь обітницю. І так:

Французьке правительство обіцяло французькому народови зворот Альзації і Льотаринґії.

Італїйське правительство обіцяло Італїйцям австрійські провінції, які після їх гадки повинні би належати до них.

Анґлїйське правительство обіцяло свому народови привернене назад вільної і независимої Бельґії, привернене Сербії і Чорногори та зломанє нїмецького мілїтаризму.

Нїмецьке правительство обіцяло Нїмцям великі користи з воєнної побіди.

Росія обіцяла свому народови Царгород.

І так іде воно дальше.

Коли би нинї прийшло ся заключити мир на таких услівях, які є під теперішну пору можливі, то мирова конференція була би полїтичним похороном самих правительств. Для сьвіта було би воно добре, але в очах провідників сучасних правительств уходить се за мрію, яка не може здійснити ся.

* * *

Є люди, які бажають мира. Після їх гадки підстава до заключеня мира є вже готова. Вони є переконані, що ріжницї в поглядах великих державних мужів щодо підстави мира є так незначні, що не оплатить ся вести дальшої війни. Підставою до мира після їх гадки повинні бути отсї принципи: Заневнити істнованє меньшим державам і народам, зопобігти війнам на будуче і запевнити воюючим право до житя після війни.

Доки воєнні випадки не принесуть якогось наглого рішеня, про що треба дуже сумнївати ся, годї припускати, щоби війна могла скінчити ся. Війна буде тривати так довго, аж доки самообман не буде розвіяний. Однак се не означає, що мир є безнадійний і що в тім напрямі не треба нїчого робити. Противно, праця є конечна і то велика.

Кождий звичайний чоловік у сьвітї мусить зрозуміти дійсну правду. Він мусить зрозуміти, що мир мусить бути, що днї воєнних побід скінчили ся. Кождий чоловік має право до сьвіта. Кожда дорога мусить бути чисто вимита з нерозумних обітниць. Будучність Европи не лежить в будучности одної держави, але в сьвідомости цїлої Европи. Солїдарність Европи є більша ніж слава одної держави. Треба мати все на увазї банкротство цїлої Европи і нужду грядучих поколїнь. Війна може потривати ще через кілька лїт. Але треба памятати, що кождий новий рік приносить нові тягарі, які спадуть на плечі цїлого народа і треба буде їх двигати довгі, довгі лїта.

Один Нїмець представляє війну ось-так:

„Правительства — се грачі. Вони через довгий час грали і велика купа золота нагромадила ся перед тим, що держить банк. Але грачі не перестають грати. Вони грають дальше. Кождий з грачів має надію, що прийде щаслива хвиля і він загорне золото та наповнить ним свої порожні кишенї. І він так довго буде грати, так довго буде себе обманювати, доки дім гри є отвертий. А коли двері замкнуть, він відходить і поповняє самовбийство. Мир прийде, коли нарід замкне двері".

Однак нарід не замкне скорше дверий, аж доки не пізнасть дійсної правди.

О скільки се пізнанє дійсної правди поширило ся між народом у воюючих державах, про се точних відомостий нема. Але певним є, що партія мира зискує щораз більше прихильників у воюючих державах. Зразу уважали їх за зрадників держави і їх переслїдували. Тепер зачинають їх поважати і з ними числити ся. Прийде час, коли вони стануть речниками народа і від него поставлять домаганя до своїх правительств. Правительства будуть мусїли числити ся з ними, бо за ними буде нарід, сьвідомий своїх домагань.

Але передівсїм нарід мусить пізнати дійсну правду...

НА ЩО СЕ?

По що того всього — сказав один доморослий фільософ.

Нема нїчого такого доброго, що чоловік може робити без нараженя себе на закиди. З другої сторони нема нїчого злого, в чім не можна би доглянути якоїсь користи.

Всьо людство вміє називати кожду річ по імени і то в правдивім або в противнім значіню. Коли на приклад в Америцї відбувають ся паради за „воєнною готовостию", то богато людий є прихильних тій справі. А прецїнь ся „готовість" се нїчого иншого, як мілїтаризм. Коли би однак назвати сей рух мілїтаризмом, тодї знайшло би ся більше ворогів ніж приятелїв сеї справи. Треба отже вміти уживати назви, коли хтось хоче дійти до цїли.

Візьмім иншу справу:

Нїмцї уважають себе за патріотів; вони вмирають за вітчину, боронять ся перед ворогами, які змовили ся проти них; Нїмцї уважають себе за високо культурних людий, що перевели знамениту орґанїзацію для оборони краю.

Вороги Нїмцїв уважають їх знова за дикунів, Гунів, варварів і розбишаків, які нищать цивілїзацію і хочуть опанувати цїлу Европу.

Такесаме є всюди. Коли чоловік є ощадний, що хоче заощадити трохи гроша і покрити всї видатки, то його називають сейчас скупарем і захланним. Колиж чоловік хоче бути благородним, помогти другому в бідї, то йому закинуть сейчас розтратність, або навіть охоту підкупити другого.

Коли чоловік совісно сповняє свої обовязки і пильно прикладаєть ся до працї, так його сейчас візьмуть на язики і назвуть тупим, поверховним, або карієровичем. Коли знова хтось мало прикладаєть ся до працї, а більше займаєть ся укладанєм проєктів і плянів, то сейчас назвуть його фантастом, несолїдним чоловіком і неспосібним до працї.

Коли хто ходить до церкви, то його назвуть біґотом, вузкоглядним і зацофаним; колиж хтось до церкви не ходить, то його назвуть недовірком, гріршником і т. п.

Коротко: щонебудь чоловік робить, то всьо є зле. Мимоволї пригадуєть ся ось-такий жарт:

„Івасю, — каже мати — подиви-но ся на город, що там робить Петрусь; і як лише він там щось робить, то закажи йому се".

Таксамо і в житю:

Пійде чоловік до бібліотеки, то скажуть, що він є в собі замкнений, ненавидить людий і удає вченого. Не пійде він до бібліотеки, то скажуть, що то чоловік „старої дати", не йде з духом часу, дурний і т. п.

Коли чоловік обстоює сильно при своїм, назвуть його впертим; коли радить ся другого і зміняє свою гадку, то кажуть, що се чоловік непевний і змінчивий. Коли хтось говорить, його назвуть балакуном; колиж мочить, — назвуть його гордим, або прямо рибою. Коли вбираєть ся гарно, назвуть порожним; коли носить скромне убранє, назвуть недбалюхом.

А в українській полїтицї в Америцї:

Коли хтось стоїть по-сторонї поважної ґазети, скажуть йому, що удає поважного і статочного чоловіка. Похвалить якусь-там провінціональну ґазету, тодї закинуть йому, що він тримає з уличниками і киринниками.

Відважить ся хтось скритикувати українських полїтиків, то крикнуть, що се є бунт. Буде він мовчати, то скажуть, що він лїнюх, нїчого не робить або попирає полїтику неробства.

Таких закидів є богато. За кождий вислів своїх думок чоловік мусить терпіти. І не знати за що і по що. А се знеохочує людий до дійсної працї.

На разї на се ради нема. „Лекше позамикати всї ворота в селї, ніж позамикати людям уста" — каже народна пословиця.

Тому одинокий вихід: працювати, як каже совість і виминати всякі трудности так, як каже власний розум. Може колись відносини змінять ся, а з ними й люди. На се не треба тратити надії.

З ЖИТЯ РОСІЙСЬКИХ УКРАЇНЦЇВ В АМЕРИЦЇ.

Замітний рух повстав останними часами між російськими Українцями в Америцї. Від довшого часу істнує в Ню Йорку їх товариство під назвою „Нова Україна". Товариство се розвиваєть ся дуже красно, члени є працьовитими робітниками і всїми силами старають ся піднести до найвисшого уровеня суспільне житє та національну сьвідомість російських Українцїв. Часто приходить ся чути, що товариство се дає театральні представленя і взагалї робить патріотичну роботу. Останними часами задумали Українцї з Росії зібрати пресовий фонд і видавати часопись, присьвячену виключно інтересам російських Українцїв.

Сьогодня приходить ся нам занотувати знов одну радісну новинку.

„Русское Слово" (ч. 1264) містить кореспонденцію такого змісту:

„Малорусске товариство „Отїчество" відкрило своє істнованє концертом і балем. Товариство „Отїчество" числить уже около 50 членів і хоче орґанїзувати ріжні инші товариства, як „Україна" і прочі, в одно могуче товариство. — Н. Левин".

Як слїдно з сього, російські Українцї беруть ся до патріотичної роботи. Вони зрозуміли, що бути дальше погноєм у чужих, є нечесно для них самих і для всього українського народу. За сим приміром повинні піти і прочі російські Українцї і повинні орґанїзувати ся в товариства, плекати знанє і рідну, українську мову. Не треба нам забувати, що тут ми вільні від царських посїпак, тут нам вільно розвивати свої духові сили, бо тут нїхто не стоїть нам на перепонї.

На одну справу треба звернути пильну увагу, а се на назву товариства. Українська мова є так розвинена, що має свої власні слова на означенє якогонебудь предмету. Длятого злишна є назва „Отїчество", бо на означенє її маємо своє рідне слово **„Вітчина"**. Назва ся вже стрінула ся з критикою одного російського Українця, яка була поміщена таки в „Русскім Слові" (ч. 1279). Там читаємо:

Из номера 1264 „Р. Слова" я узнал, что в Нью-Іоркѣ существует или хочет существовать „малорусское" общество „отїчество". Малорусское — значит украинское. Заявляю: слова „отїчество" в украинском языкѣ вовсе нѣт, даже корня к нему нѣт.

Отец по украински — значит „батько". Отец в украинском переводѣ будет вітець, И отсюда: не „отїчество", а вітчина.

Собачья свадьба называется по украински „тїчка" і когда хотят сказать, что собака справляет „свадьбу", то говорят „отїчилась". Дивно мнѣ, почему людям захотѣлось назвать свое общество „Отїчество"?

Сю справу повинні розважити як слїд компетентні до сього чинники, бо може вийти непотрібне баламутство і неґодованє, а се щойно зародки орґанїзації російських Українцїв на чужинї. Ті, що зорґанїзовані, мають стати приміром для других і длятого обовязком перших є: надати добрий напрям роботї і поставити її на трівких основах, на основах чистого українства, а не на якійсь-там мішанинї.

Та однак ми радо витаємо сей крок вже другого гуртка російських Українцїв в Ню Йорку. Тимсамим звертаємо увагу галицьких кацапів на сю нову подію в нашім народнім житю. Час вам, побаламучені, опамятати ся вже і покинути те смердяче багно, в якім держать вас платні російські аґенти, а брати ся до реальної роботи на своїм власнім ґрунтї.

Марко Скритий.

БРАТАМ.

Для вас, кохані, братчики любі,
Пісню складаю,
Про ваше щастє, нужду і горе
Мрію й співаю.
Бо вже хто знає, чи ми зійдемось
На Українї,
Чи зложим жертву, жертву любови
Нашій родинї...
Бо вже хто знає, чи будуть ноги
Наші ходити
По тій землици, де нам судилось
Разом родитись...

Може лиш вітер сумно завиє
Над головами,
І ті могили, де нас сховають,
Вкриють буряни...
Бо може кости пожре чужина,
Чужина!...
З плачем за нами буде шукати
Родина...
За вами будуть жінки тужити
І дїти:
За мною буде моя кохана
Дївчина млїти.

Колиж повернем (сього не знаю
Сказати),
Зійдемось разом, будемо спільно
Рілю орати.
Зійдемось разом, будемо радить
Велику раду:
Як Українї добро вчинити,
Катам загладу.

ВІД ЧОГО НЕЗДУЖАЮТЬ РОБІТНИКИ.

Департамент народного здоровля в Злучених Державах видав недавно книжку п. з. „Забезпеченє здоровля; його відношенє до здоровля нації". „Очевидно, що головним чинником, який впливає на здоровлє робітника, є його убожество" — заключає на самім вступі департамент здоровля.

Автор звіту, др. Варрен і статистик Сіденстрікер прийшли в своїх спостереженях до висновку, що напруженє і надмірна праця по фабриках і в робітнях, а також убожество і домашні невзгодини підривають здоровлє американських робітників.

Дослїдники ставляють проєкт, аби завести обовязкове убезпеченє житя робітників і вказують на недостачі американської промислової системи. Дослїдники вказують, що головні причини істнуючого лиха між робітниками є отсї: хороби, які є конечним і сталим наслїдком деяких галузий промислу; неправильність в роботї; лихі умови житя; робота женщин в новочаснім промислї, особливо робота замужних женщин; недостаточна платня і нужденне економічне положенє робітничих родин.

„Особливо нужденне економічне положенє є головною причиною недуг між робітниками". — говорить ся у звітї. „Недостаточні доходи не дають родинам робітників можливости правильно віджвиляти ся і жити в здорових відносинах. 800 долярів на рік — се найменьша сума, за яку родина може заспокоїти свої щоденні потреби. Однак такий дохід має ледви половина американських робітників".

Хоч пересічний дохід родини, включаючи заробок жінки і дїтий, є в головних промислових підприємствах більший ніж 700 долярів на рік, то однак одна з десяти дослїджуваних робітничих родин заробляє на рік меньше ніж 300 долярів. Майже трета часть родин, котрі випитувано про їх стан, заробляє меньше ніж 500 долярів на рік, а більше ніж половина запитуваних родин заробляє меньше ніж 750 долярів річно.

Щасливий є той чоловік, котрий не знає, коли його постигне нещастє.

Кождий чоловік думає, що в небі дістане нагороду, але нїкому не спішить ся дістати її.

ЗАКОН ДЛЯ ФАРМЕРІВ.

Тими днями ухвалив конґрес у Вашинґтоні закон, який має на цїли прийти в поміч фармерам. Закон предвиджує заложенє 12 державних фармерських банків у Злучених Державах і поділ усеї териториї на 12 банкових округів. Кождий такий банк мусить мати що найменьше 750.000 долярів закладового капіталу. Так скоро, як лиш можна, треба зібрати пожаданий капітал дорогою підписки від приватних людий. О скільки приватні люди не зложать вимаганого капіталу, мае дати гроші державна каса.

Около тих осередних банків мають згуртувати ся фармерські позичкові каси. В позичкових касах мусить бути що найменьше 10 членів-фармерів, які принимають гроші на щадничі вкладки. Кождий фармер, що хоче позичити гроші в позичковій касі, мусить купити уділ до висоти 5 процент жаданої позички. Позички можна давати лише на поправу господарств, на справленє господарського інвентаря, або сплату старих довгів. Висота позички не може перевисшати половини вартости заставленої землї. Довг можна сплатити протягом 5 літ, але найпізнїйше протягом 40 літ. Сплата відбуваєть ся відповідними річними ратами. Позичкові каси є обовязані взяти уділи (шери) в державним фармерськім банку до висоти 5 процент. На заставлену землю може видати державна власть бонди. Чинш за готівку не може бути висший як один процент від рат, призначених до сплат.

Отсей закон має богато хиб. Щодо самої орґанізації банків то видвигають закид, що правительство не повинно підпирати грошево банків. Всї гроші повинні бути зібрані від приватних людий, а лише управу повинно взяти правительство в свої руки. Але знова противники такого погляду є сей закид, що над приватними грішми правительство не має ніякої контролї і не може людям приписувати, як вони мають орудувати грішми. А за вложені до банку гроші правительство не має чого боятї ся, бо за позички дають фармери своє поле під гіпотеку. Користь з позичок для фармерів є велична, бо сплачувати їх можна протягом сорок лїт. Се значно вплине на зменьшенє рабункового способу земельної господарки.

Коли гіпотечна позичка має бути сплачувана що пять літ, то фармер мусить так управляти ріллю, щоби вона приносила йому рівномірний дохід.

Одинокий важний закид є сей, що закон не є конституційний, бо конґрес видає закон, який має мати однакове примінене у всїх стейтах і дбає про рівномірний розвій усїх стейтів, хоч стейти самі обовязані дбати про свій господарський розвиток.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОМИСЛ ЗАГРОЖЕНИЙ.

Америка — се країна промислу і торговлї. На перше місце виступають тут Злучені Держави зі своїми численними фабриками і копальнями. Злучені Держави дають занятє 100-міліоновому населеню, з котрого 32 мілїони є горожанами других держав. Промисл в Америці так збільшив ся за останних два роки, що вже тепер бракує робітника. „Бюро Праці" у Вашинґтонї видало статистику, в якій виказує, що в Злучених Державах потрібно зараз 1,201.-000 (1 мілїон 201 тисяч) робітників. Брак сей наступив з причини европейської війни. Коли два роки тому робітники питали за роботою, то тепер аґенти ходять за робітниками, а робота чекає вже на робітника. В Америці „голод на людий".

Такий стан мусїв змінити суть робітничої справи. Робітники, видячи, що їх просять до роботи, домагають ся підвишки за ту роботу. Тепер на се найвідповіднїйша хвиля.

Брак людий дав ся відчути тому, що еміґрація з Европи спинена. А тепер Америці треба як найбільше робочих рук.

Торговельні і промислові круги задумують ся над будучою долею Америки. Вкінци приходять до висновку, що Америці грозить поважна небезпека загубити свою торговлю і промисл. Се може наступити безпосередно по скінченю европейської війни. Значний процент іміґрантів поверне назад до рідного краю, а воюючі держави не пустять ні одної особи до Америки, бо їм самим буде потрібно робітника. По війні в Европі буде потрібно більше людий ніж тепер під оруже. По війні наступить вага реорґанізація внутрішного і заграничного промислу, а дальше відбудованє ряду знищених міст і сіл.

Торговельні знавці вневняють, що платня робітника в Европі дійде до тої самої скалї, що в Америці, тому люди будуть вертати масами до Европи.

Корабельні компанії оголосили, що за послїдні місяцї отали звиш мілїон згори заплачених замовлень на корабельні карти до Европи. А коли прийняти, що ся сума ще значно збільшить ся, то Америці грозить справді велика небезпека.

І коли тепер Америка збирає товсті зиски, коли скаля платнї є висока, а праці є досить — великий американський промисл з занепокоєнем дивить ся в будучність і слїдить зростаючий брак робітника. Брак сей дійде по війні до застрашаючих розмірів. Се занепокоєнє є цїлком оправдане, бо задля браку робочих рук устає праця, упадає продукція, рожеві надії торговлї марніють, а на їх місце приходить безробітє або голодовий заробок.

Длятого еміґрація по війні перейшла тепер на денний порядок, і від тої еміґрації буде залежати Америці: жити, чи вмирати.

Наші іміґранти, котрі носять ся з гадкою виїхати по війнї до старого краю, повинні памятати, що на них спадає вся робота. Вони будуть мусїли брати як найживійшу участь у всїх справах — просьвітних і політичних, а найголовнїйше — в справах економічних. Длятого повинні бодай тепер використувати вільні хвилї на науку, а заробленого гроша не марнувати на якінебудь пусті річи. Бо добробут людий залежить від самих людий.

ЧОРНОГОРСЬКИЙ МИКИТА НА ВИГНАНЮ.

Є у Франції маленьке село, про котре ніколи не міг довідатись сьвіт ні з ґеоґрафії ні з історії. Зветь ся воно Меріґнас і є віддалене 5 кільометрів від міста Бордо. Від двох місяців в сїм селі заметушило ся. Прогнаний чорногорський король Микита отворив там свою канцелярію і принимає на авдієнціию визначнїйших горожан Франції, кореспондентів часописий і инших. Мешкає він в старенькій палаті, на котрій повіває чорногорський прапор. І ніхто забуте село Меріґнас має свого короля! Мешканці ще й до нині не можуть опамататись з великого одушевленя, яке між ними запанувало.

„І я заїхав до Меріґнас" — пише один кореспондент, — „щоби побачити короля. Коли мені дано дозвіл на авдієнцію, я увійшов, а король привитав мене, вставши з місця. Попросив мене заняти місце біля нього і ми почали розмову по французьки. З мелянхолійним висловом вправжав ся про нещастє, яке стрінуло його державу. Розповідав про страшну стрілянину на горі Ловчин. Скаржив ся, що правительственні круги його держави зле йому дорадживали.

„Не мав терпеливости говорити, бо щось його мучило. Богата чорногорська одіж, голуба з золотими шнурками, надавала повагу тому старому, прибитому мужеви. В три дні пізнїйше сербські виселенці справили національне сьвято в його честь. На сьвяті були присутні визначнїйші сербські і чорногорські політики, які перебувають тепер в Парижи. Гості ждали на його прихід в почекальни. Король з королевою і двома доньками: Ксенею і Вірою, вийшли їх привитати. Король почав з ними розмову, а його родина стояла кругом нього. З його лиця можна було вичитати, що говорить як справдішний вигнанець, що тужить за своїм улюбленим краєм. З виразу лиця можна було малювати образки його житя, аж доки він опинив ся на вигнаню у Франції".

МАПА ВОЄННОГО ТЕРЕНУ НА СХОДІ.

Повисша мапа представляє успіхи двомісячного наступу російської армії на Волини, в Галичині і на Буковині.

Найбільший успіх віднесли Москалї на полудни, де посунули ся о 100 кільометрів наперед. На півночи посунули ся Москалї о яких 60 кільометрів. Середина боєвої лінії здовж середущої Стрипи і горішного Серета не улягла жадній зміні.

СТРАШНИЙ ВИБУХ ДИНАМІТУ.

(Продовженє зі стор. 1-ої).

ТРИ БАРКИ З АМУНЇЦІЄЮ ВИЛЕТІЛИ У ВОЗДУХ.

Страшний огонь перекинув ся й на кораблї і меньші судна, які були в заливі. Великий бразилїйський корабель спалив ся. Огонь спричинили горіючі набої, які з воздуха упали на поклад. Три великі барки (судна), наладовані амуніцією, кожда вартости $20.000, вилетіли у воздух, а опісля потонули разом з людьми.

Хто не бачив ніколи війни, а мав нагоду приглянути ся сїй експльозії, той може меньше-більше представити собі бодай вчасти війну.

Кораблї, які у великім числї пливуть все по морю і ріці, пустились утїкати. Цїлою силою пари втікала одна барка, наладована динамітом, аж наразі лише дим з неї закурив ся. Вся вилетїла у воздух.

ЛЮДИ ХОВАЮТЬ СЯ ПО ЦЕРКВАХ.

Паніка так всїх обхопила, що деякі люди зі страху ховали ся до церков і там горячо молились. А коли по часї наступила друга, ще сильнїйша експльозія і в церквах почали вилїтати вікна, падати зі стін образи, люди не знали, що почати дальше. Скрізь заалярмовано всю поліцію, а ся з великим трудом привернула частинний лад і порядок.

ПАНІКА В НЮАРКУ.

В Нюарку, Н. Дж., який є віддалений 10 миль від острова Чорного Томи, рівнож заметушилось. З вікон повилїтали шиби; а люди посхоплювались, думаючи, що цїле місто в огни.

ВИБУХ БУЛО ЧУТИ В ПЯТЬОХ СТЕЙТАХ.

Про велику силу вибуху сьвідчать вісти, які наспіли з більших міст сусїдних стейтів. З Вілмінґтон, Дел., доносять, що там повстав страшний переполох, бо люди думали, що приходить конець сьвіта. З Філядельфії донесли, що вибух був так голосний, що побудив всїх мешканців цього міста. Всї думали, що се філядельфійські фабрики оружа вилітають у воздух. В стейті Конектікут земля трясла ся, наче під напором вулканічної сили. Стейти Ню Йорк і Ню Джерзи відчули експльозію найбільше.

ВИРЯДЖЕНІ ШКОДИ В ОКОЛИЦЯХ.

Дооколичні міста сильно потерпіли. На кождій улици лежить повно скла з висаджених вікон. В Гобокен, Н. Дж., обчислено в приближеню, що шкода виносить $50.000. Сїти гол, найбільша публична школа, 200 приватних домів і 100 склепів остали ся без вікон.

В Стейтен Айленд виряджені шкоди обчисляють на $40.000.

ШКОДИ В ДЖЕРЗИ СІТИ ОКОЛО $100.000.

В Джерзи Сїти з огляду на близке віддаленє від місця катастрофи вибух спричинив дуже великі шкоди. Саму шкоду в „сїти гол" і в біблїотеці оцінюють на 25.000 долярів. Загалом шкода в місті буде виносити поверх 100.000 долярів.

Найбільше потерпіли церкви. Майже у всїх церквах повиривані віконні рами з дорогими скляними образами. Крім того значні є шкоди в середині церков.

На головній купецькій улици вилетіли майже всї шиби з виставових вікон. Дуже великі шкоди потерпіли також фабрики, які находять ся в полудневій части міста.

САМА КОМПАНЇЯ МАЄ 25 МІЛЇОНІВ ДОЛЯРІВ ШКОДИ.

Президент „Нейшенел Стoредж Ко.", в котрій скоїла ся експльозія, обчислює страти на 25 мілїонів долярів. Сї страти відносять ся лише до складу, а кромі них обчисляють ще на кільканайцять мілїонів долярів шкоди, які понесли мешканцї дооколичних міст. В складї находить ся цукор, кава і ріжні хемікалії, яких не вдало ся вратувати. Сам цукор представляв вартість 4 мілїони долярів.

ПАМЯТНИК СВОБОДИ В НЕБЕЗПЕЦІ.

Недалеко місця катастрофи вносить ся памятник Свободи. На превелике диво памятник, кромі частинного потрясеня, нїщо більше не потерпів. Недалеко статуї упав тяжкий якоровий ланцух около 600 фунтів ваги.

Говорять, що потрясенє було так сильне, що грозило цїлковитим здемолюванєм статуї. Колиб вибух був втретє повторив ся, статуя не була би вже видержала.

ШКОДИ В ДОМІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Дім Українського Народного Союза потерпів також деякі шкоди підчас вибуху динаміту. В кількох кімнатах облетїла виправа зі стїн і суфіту. Крім того в наслідок сильного тисненя воздуха вилетїла одна рама зі шибами. В прочих вікнах вилетїло кільканайцять шиб. Машини і урядженя друкарні не дізнали жадного ушкодженя.

НА РОБОТІ.

На варстаті житя
Сную, сную я мрії
Мого серця:
Сьвяті чутя
Бездонної надії.

Душі муна — взірці,
Що цьвітом ясним ткаю;
Хоч колять
Терневі вінці,
На се я не зважаю.

Далї, далї лише!
За кроснами неволі
Здіймесь буря
Й пірве мене
До сонця і до долї.

Анастазія Рибак.

Філядельфія, 24. липня 1916.

НЕВІДРАДНІ ВІДНОСИНИ В ХІНАХ.

З Хін наспіли вісти, які доносять про невідрадний стан хінського населеня. Нужда ся виплпває з того, що в Хінах взагалі богато населеня, а продуктами торгують не Хінці, але чужинцї. Також брак зелїзниць причиняєсь до її збільшеня, в часї, коли поміч не терпить проволоки. Хінці самі тому винуваті, бо жалують землї під будову зелїзниць.

Населенє Хін обчисляють на 400.-000.000, а простір землї виносить 2,-169.200 квадратових миль. Значить, на одну квадратову милю припадає пересічно 2.000 мешканців.

Країна ся, хоч сама в собі самостійна, є страшно занедбана. Справа піднесеня господарства є там найпекучійшою справою на дневним порядку. Є в Хінах провінції, де нема жадних доріг, а риж, який управляють далеко у поли, переносять на плечах або перевозять лодками по ріці. Всї товари і продукти взагалі двигають на плечах як мущини так і женщини. В господарстві уживають волів, але се трафлясь дуже рідко.

Хіни, се країна рижу. Риж родить ся там найбільше. І мимо того, що його там є досить, є ще мілїони хінського населеня, що не мали рижу ані разу в устах, бо є на стільки бідні, що не можуть купити його.

Є ще такі провінції, де риж цїлком не родить ся. Там їдять тільки само рижу, як там, де він родить ся.

Взагалі Хінам грозить економічна руїна, бо населенє множить ся, а рівночасно не старає ся про піднесенє добробуту. А з економічною руїною, грозить Хінам руїна політичної независимости, котрою вони і так дуже слабо користують ся.

Так підупадають всї народи, котрі не стараютъ ся про економічне добро. А економічне добро всеї нації залежить також і від одиниці. Коли кожда одиниця є ощадна і розумно провадить своє господарство, тодї край, нарід і держава є богатою і має повагу в сьвіті.

ХРУНЯМ.

Дай же, Боже, добрий час,
Є вже хрунів купка в нас...

Наструнюють своє рило,
Щоб неправду говорило,
Щоб брехало, лають знало,
Щоб роботу розбивало.

От собі людці без чести!
Заприсяглись, хочуть мести,
І кричать, мов зі опялі,
Що не знають, що се стало.

Так в Ню Йорку „патріоти"
(Ми назвім їх околоти).
А їх кількох лише є,
Кождий тягне на своє.

Списались ся Дім розбити,
До дїла не допустити.
Ви з околиць розум майте,
Свої Доми закладайте,

А з хрунями раду дайте,
Ян зарзу оминайте
І дивіть ся на них сноса,
Щоб не пхали до вас носа.

М. Л.

Сайксвіл, Па., 22. липня 1916.

Молодий чоловік найлекше оженить ся тоді, коли скаже молодій вдові, що хоче бути дальше самітним.

Половина населеня одного села знає, яу жиє друга половина.

Богаті свояки заохочують часто чоловіка стати богачем в будучности.

Ніколи не дури дурного; він може тебе здурити.

Деякі дівчата зовсїм не знають, що вони мають серце, а довідують ся про се щойно тоді, як його стратять.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Портрет Івана Франка.

Щоби прийти в поміч тим товариствам, братствам і орґанізаціям, які хочуть сьвяткувати память Івана Франка концертами чи вечерками, видала „Свобода" портрет Івана Франка. Портрет є друкований на гарнім папери, величини 14×19 цалів, отже надасть ся зовсім до прикраси концертових галь, читалень та инших товариських льокалів. Пожаданим було би, щоби кожда українська родина завісила в своїй хаті портрет Франка, побіч портрету Шевченка, Хмельницького й инших визначних Українців. Ціна портрету Франка дуже низка, бо виносить лише 25 центів і то вже з почтовою пересилкою. **Чистий дохід з розпродажи призначений на Фонд імени Івана Франка.** Можна надіяти ся, що українська суспільність з вдоволенєм прийме до відомости появу гарного портрету в книгарській розпродажи і сейчас носпішить зі замовленями до видавництва „Свободи", 83 Гренд Ст., Джерзи Сіти, Н. Дж.

Хінські лікарі знищать діточий параліж.

Діточа хороба в застрашаючий спосіб порцває щодня нові жертви в людях. Доси лікарі не можуть нїщо сьому зарадити. Нюйорські лікарі опинили ся в безвихіднім положеню. В пятницю зголосились до містових властий два лікарі Хінці. Один на імя др. Лє Ганґ-Ґі, а другий др. Джан Лї Санґ-Вот. Вони твердять, що при помочи одного лікарства вдасть ся знищити сю заразу. Се лікарство є вже випробуване вчасї подібної хороби в Хінах. Хінські лікарі відбувають тепер конференції з кількома американськими лікарями.

Нагорода за кота.

Нюйорські лікарі ствердили, що до розширювання діточої недуги причиняють ся по найбільшій части коти. Товариство здоровля в Ріджфілд Парк, Н. Дж., оголосило, що визначує нагороду за ловленє котів. Вільно ловити всіх котів-бродягів, що не мають сталого місця. За зловленє старого кота призначено 25 центів, а за молодого 10 центів. Зловлені коти треба приносити до бюра товариства здоровля, де за них виплатить ся нагороду.

Трамваєвий страйк в Ню Йорку.

Попередного разу зазначили ми, що трамваєвий страйк обхопив горішну часть міста Ню Йорк. Застрайкували кондуктори і мотормени найбільшої нюйорської трамваєвої компанії на „Лінії третої евені". Страйк обхопить скоро цілий Ню Йорк. Страйкері грозять, що коли компанія не погодить ся, або коли місто не змусить компанію до переговорів з робітниками, в Ню Йорку вибухне загальний страйк всіх зелізничих компаній. До страйку прилучать ся робітники при собвеях і елевейтрах. По місті їздять поліційні патролї. В кількох місцях прийшло вже до кровавих перепалок між страйкуючими, а поліцією і страйколомами. Кількох страйколомів убито, а кільканайцять ранено. Робітники сподівають ся, при добрій волї і острій орґанізаційній карности, виграти страйк. Юнія призначила на страйк 750.000 долярів.

Річний дохід трамваєвої компанії.

Бруклинська трамваєва компанія „Бруклин Репід Транзіт Ко." з кінцем червня оголосила стан приходів і розходів. Однорічний загальний прихід виносив 5 міліонів 611 тисяч 832 доляри. По відтягненю девіденди і 6% на ріжні компанїчні підприємства вартости 74 міліони 455 тисяч 218 долярів, остає чистого доходу з трамваїв за один рік 1 міліон 144 тисяч 514 долярів. Се лише річний дохід одної компанії, а є їх в Ню Йорку і околицях десятками.

Страйк різників.

В Ст. Луіс, Ілл., вибух страйк різників. Страйк скоро перекинув ся і на другу сторону міста, що належить до стейту Мізурі. Компанія покликала поліцію, щоби вона стерегла її від нападу страйкерів. Після даних інформацій, на страйк вийшло 4 до 5 тисяч робітників.

Замордували сторожа дому.

В суботу 29. липня б. р. нюйорська поліція зловила двох молодих хлопців, котрі замродували Ч. Шобера, сторожа дому ч. 509 Іст 73. ул. Один з них, Отто Когут числить 18 літ житя, а другий, Едвард Голуб 20 літ. Перший мешкає під ч. 57 Іст 79. ул., а другий 426 Іст 71 ул. Шобер з Голубом мали якийсь спір в пятницю вечером. Убитий числить 36 літ і є батьком 6 дітий.

В пятницю пізно вечером стояв Шобер на улици близко дому. До нього підійшли оба противники і один з них вистрілив з револьвера. Шобер, ранений у висок, кинув ся ще на противників. Але в тій-же хвили упав другий стріл; куля прошила груди Шобера і він смертельно ранений, упав на землю. Убийники пустились в утечу. Сусіди, що бачили ту страшну подію, донесли сейчас детективам. Ті пішли просто до дому Голуба під ч. 426 Іст 71. ул., де віднайшли обох злочинців. Голуб признав ся до вчинку і поліція сейчас їх арештувала.

Маєток Морґана в Ню Йорку.

В суботу скінчили стейтові власти оцінку маєтку звісного міліонера І. Пірпонта Морґана, котрий помер 31. марта 1913 року. Загальна вартість недвижимостий в місті Ню Йорку виносить $78,149.024. Приятелї Морґана дуже тим здивовані, бо припускали, що Морґанів маєток в Ню Йорку виносить що найменьше 110 міліонів долярів.

Зависть доводить женщину до сього, що вона часто говорить дурниці.

—o—

Добрі діла говорять самі за себе, однак ми не все про них чуємо.

—o—

Жінка має більше потіхи з доброго крику ніж мущина з доброго сьміху.

—o—

Чоловік, що зблудить, негодує на других.

—o—

Змінити ся не може нїхто — поправити ся може кождий.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Унїяти у Варшаві.

Число унїятів у Варшаві перевисшає тепер 200 осіб. Вони внесли поданє до властий о затверджене статута окремої церковної громади. На разї утворено тимчасовий комітет, а на предсїдателя покликано п. Петра Рудика, бувшого вихованка духовного семинаря в Холмі. Рівночасно унїяти звернули ся до управи міста з просьбою о удїленє їм позички на удержанє сьвященика, Василіянина о. Гаврила Фірмана, та о поміч в цїли відзисканя унїятської церкви при Медовій улици. Та церква була тепер в посїданю Москалів, а унїяти приневолені відправляти богослуженя в приватнім мешканю о. Фірмана. Унїяти просять віддати їм разом з церквою всї инші недвижимости, що належали колись до оо. Василіян. Москалям порадили перенести свої богослуженя до церкви при улици Довгій.

Перий — поживою для коний.

Галицьке намісництво видало до старостів і громадських начальників розпорядженє, в якім взиває ся населенє до береженя перию. Перий містить в собі богато крохмалю, ґуми і цукру і тому надасть ся знаменито на корм для коний.

НОВИНКИ.

—o—

НІМЦІ РОЗСТРІЛИЛИ АНҐЛІЙСЬКОГО КАПІТАНА.

Берлїн, 28. липня. — Карло Фраєт, капітан торговельного корабля „Брусель", зловленого останного місяця коло Зебрудж, зістав поставлений перед німецький воєнний суд, засуджений на смерть і розстрілений. Кара постигла капітана за се, що він, хоч не належав до британської армії, хотів знищити німецьку підводну лодку 28. марта. Капітан і один корабельний офіцир одержали від британського правительства золоті годинники, яко нагороду за „хоробре поведенє супроти ворога". Коли опісля німецька підводна лодка зловила капітана, німецкий суд узнав його за „франктірера" (цивільний чоловік, що підступом стріляє на вороже війско) і засудив його на смерть. Сей засуд викликав велике обуренє в цїлій Анґлїї.

—o—

ЦІНА РОГАТОЇ ХУДОБИ В НІМЕЧЧИНІ.

В Німеччині, як і в усїх воюючих державах, дасть ся відчувати брак рогатої худоби. З тої причини цїна підскочила на дуже високу скалю. Торговельна спілка в Кеніґсберґу подала статистику цїни на рогатий скот. І так: за 306 старших коров заплачено 605.850 марок, то значить за одну штуку заплачено 1.979 марок і 73 фенїґів. Молодий скот коштує ще дорозше. Одно піврічне теля коштує 8.600 марок.

ЗАКРИТО ВИДАВНИЦТВО „ЛЯЙПЦІҐЕР ФОЛЬКСЦАЙТУНҐ".

З Лондону, на основі одержаних з Німеччини вістий, доносять, що німецьке правительство видало розпорядженє, силою котрого спинює ся дальше видавництво соціялїстичної часописи „Ляйпціґер Фольксцайтунґ". Весь редакційний персонал арештовано й осаджено у вязници аж до скінченя війни. По мировій конференції їх справу предложать перед державний суд.

—o—

ДАНСЬКИЙ КОРОЛЬ МАЛО НЕ ВТОПИВ СЯ.

Лондон, 28. липня. — Данський король Християн виїхав нинї по полудни на лодцї близко Ааргус сам, без нїчийого товариства. Нечайно зірвав ся вітер і перевернув лодку; король впав у воду, однак мав на стільки притомности, що почав плисти, вхопив ся перевернено̄ї лодки і видрапав ся на неї. З берега побачили траґічне положенє короля і сейчас вислали инші лодки на його ратунок. Християн здоров, а примусова купіль зовсім йому не пошкодила.

—o—

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОГО СЛОВАКА.

Словацька пітсбурська ґазета „Народне Новіни" доносить на підставі старокраєвих ґазет про смерть найвизначнїйшого словацького ученого, поета, белєтриста і публїциста Йосифа Подгарського. Покійний родив ся 1823 р. а помер 15. жовтня 1915 р., скінчивши 92 роки житя. Зі смертию покійного Подгарського Словаки тратять одного провідника, який все був вождом в їх житю.

—o—

ЕСПАНСЬКІ КАТОЛИКИ В ОБОРОНІ БЕЛЬҐІЇ.

Лондонська ґазета „Таймс" помістила кореспонденцію з Мадриду в Еспанії про настрій тамошних католиків в справі Бельґії. Католики висловили на зборах і в пресї гадку, що Бельґії повинна Німеччина привернути давну самостійність і виготовили відповідний меморіял. Ся акція мала викликати велике негодованє в німецьких властий.

—o—

ШВЕЦІЯ УКРІПЛЮЄ ПОБЕРЕЖЕ.

Шведський уряд видав оповіщенє, що за згодою парляменту і всїх державних керманичів правительство рішило ся укріпити дві надморські пристанї — Бредґрунд-Ляхтурм і Кан-Фальстерґо. Морське побереже між тими пристанями на просторі 300 миль мається підмінувати. Се розпорядженє мало ввійти в житє від суботи 29. липня б. р.

—o—

„ЧОРНА ЛЇСТА" В ШВАЙЦАРІЇ.

„Льозанне Ґазет" протестує проти виданя „чорної лїсти" в Швайцарії. „Лїста" ся є виготовлена правдоподібно в Німеччинї і в нїй говорить ся, що всї швайцарські фірми, які стоять в торговельних зносинах з союзними державами, не дістануть з Німеччини угля й инших продуктів, а прочі швайцарські фірми наложать на них бойкот. Президент швайцарії конферує в сїй справі з амбасадорами Німеччини й Австрії.

—o—

ГРЕЦІЯ ЗАВОДИТЬ СХІДНО-ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ЧАС.

З Атен, столиці Греції, доносять, що від четверга, 27. липня, від 12. год. в ночи в Греції входить в житє східно-европейський час. (Східно-европейський, або т. зв. петербурський). Зміна ся наступила на бажанє самого короля. Зараз таки всї годинники накручено о 25 минут скорше.

—o—

СПРАВА ЗАТОПЛЕНОГО КОРАБЛЯ „ТИТАНЇКА" ПОКІНЧЕНА.

Справа затопленого в цьвітни 1912 р. корабля „Титанїка" покінчилась аж сими днями в Лондонї. Процес тягнув ся 4 роки. Судія Юлїй М. Маєр видав присуд, після котрого „Ошеанік Навіґейшен Ко." має заплатити 117 тисяч 101 долярів і 35 центів відшкодованя за затоплені товари, а відшкодованє потерпівшим родинам виносить 520 тисяч долярів. Гроші еї мають бути сейчас виплачені спадкоємцям і тимсамим справа „Титанїка" вже буде покінчена.

—o—

МРІЇ РОСІЇ.

В російських урядових круґах — як доносить півурядова російська телєґрама — панують погляди, що аж тодї може бути мова про мир, як Росія переведе свої мрії в дїло. Тими мріями є: Визволити всїх Славян з чужого ярма; знищити пруський мілїтаризм; зредукувати австрійську державу до мінімального значіня. Австрія мусить віддати Галичину і краї замешкані Славянами, а се: Герцеґовину, Хорватію, Далматію і краї сусїдуючі з Чехією. Італія одержить Тріест, Румунія Семигород і часть Буковини. Прочі провінції, замешкані Німцями, мають підпасти під Німеччину, або сотворити собі окрему державу. Прусія має бути здеґрадована з першої ранґи до другої, і західні границї, на бажанє Франції, мають бути уфортифіковані. Бельґія буде знова самостійною, а кромі сього прилучить ся до неї провінцію Ахен. Данія дістане Шлєзвіґ-Гольштайн. Королївство Гановер буде знова відбудоване, а східні Пруси з Познанщиною мають увійти в склад російської держави.

—o—

ЧИСЛО УРОДЖЕНИХ ДІТИЙ ЗА ОДИН РІК ВІЙНИ.

По провіреню звітів кождої держави виказало ся, що за один рік війни статистика новонароджених дітий представляєть ся ось-як: Росія 247.200, Німеччина 56.240, Італія 47.500, Австро-Угорщина 38.700, Франція 34.860, Бельґія 7.000, Болгарія 2.300, Сербія 1.500.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ІМЕНИ ІВАНА ФРАНКА!

ІВАН ФРАНКО.

Мойсей.

ПОЕМА.

(Конець).

XIX.

Гуркнув грім. Задрожали нараз
Гір найглубші основи:
І один за одним понеслись
Передтечі Єгови.

Підняла ся до стропу небес
Чорна хмара стїною,
Мов Ніч-мати насупила вид
Ненавистю грізною.

І заморгала бистро у тьмі
Огняними очима,
Забурчала, як мати, що знай
На лиху доню грима.

І з трівогою слухав Мойсей
Пітьми й блискавок мови, —
Ні, не чути ще серцю його
У них гласу Єгови.

І ревнув понад горами грім.
З жаху їжить ся волос,
Завмира серце в груди... та ні,
Не Єгови се голос.

Поміж скелї завили вітри,
Їх сердитії нути
Кліщать душу, мов стогін, та в них
Ще Єгови не чути.

Ось із градом і дощ злопотів
І заціпила стужа,
І в безсилю свойому душа
Подаєть ся недужа.

Та ось стихло, лиш води дзюрчать,
Мов хтось хлипає з жалю;
З теплим леготом запах потяг
З теребінт і миґдалю.

І в тім леготі теплім була
Таємничая мова,
І відчув її серцем Мойсей:
Се говорить Єгова.

„Одурив вас Єгова? А ти-ж
Був зо мною на згодї?
І контракт підписав і запив
Могорич при народї?

Бачив пляни мої і читав
В моїй книзї судьбовій?
Бачиш кінці і знаєш, що я
Не устояв ся в слові?

„Маловіре, ще ти не почавсь
В материнській утробі,
А я кождий твій віддих злічив,
Кождий волос на тобі.

„Ще не йшов Авраам з землї Ур
на гарранські рівнини,
А я знав всїх потомків його
До остатньої днини.

„Вбогий край ваш, вузкий і тісний
І богацтвом не блиска?
А забув, що тісна і вузка
І найбільших колиска?

„Прийде час, з неї виведу вас
На підбої та труди,
Так як мати дитину в свій час
Відлучає від груди.

„Тут на полї скупім і худім
Наче терен на рінї,
Виростайте цїпкі і тверді
Для великої зміни.

„О, я знаю ту вашу цїпку,
Ненаситную вдачу!
Ви-б на жизній землї розповзались
На подобу бодячу.

„Ви-б і тїлом і духом своїм
Присмоктались до скиби,
І зловив би вас Маммон у сак,
Як товстючії риби.

„Та-ж в Єгиптї ви гнулись в ярмі,
Наїдавши ся ласо...
Відригать ся вам буде по вік
Те єгипетське мясо.

„І зірвавши ся з сеї землї
Та розбивши всї карби,
Ви розвієтесь сьвіт здобувать,
Його соки і скарби.

„Та зарік я положу твердий
На всї ваші здобутки,
Мов гадюку на скарбі, дам вам
З них турботи і смутки.

Хто здобуде всї скарби землї
І на все їх полюбить,
Той і сам стане їхнїм рабом,
Скарби духа загубить.

„Своїх скарбів невольник і пан,
За цїну сліз і крови,
Щоб збільшити їх, мусить він сам
Руйнувать їх основи.

„І як пявка, що кров чужу ссе, —
Йому лїк, сама гине,
Так і вас золотий океан
На мілизнї покине.

„В золотім океанї вас все
Буде спрага томити,
І не зможе вас хлїб золотий
Анї раз накормити.

„І будете ви сьвідки менї
З краю сьвіта до краю,
Що лиш духа кормильців з усїх
Я собі вибираю.

„Хто вас хлїбом накормить, той враз
З хлїбом піде до гною;
Та хто духа накормить у вас,
Той зіллєть ся зо мною.

„Ось де ваш обітований край,
Безграничний, блистячий,
І до нього ти людям моїм
Був проводир незрячий.

„Ось де вам вітчина осяйна,
З всїх найкрасша частина!
Лиш хрібненький задаток її
Вам отся Палестина.

„Се лиш спомин вам буде, лиш сон,
Невгасаюча туга,
Щоб, шукавши її, став мій люд
Паном земного круга.

„А що ти усумнивсь на момент
Щодо волї моєї,
То, побачивши сю вітчину,
Сам не вступиш до неї.

„Тут і кости зотлїють твої
На взірець і для страху
Всім, що рвуть ся весь вік до мети,
І вмирають на шляху!"

XX.

Ходить туга по голій горі,
Мов туман по пустинї;
Сіє думи й бажаня свої
По широкій країнї.

Сипле цьвіти й листки, що давно
Вже зівяли й пожовкли;
Підіймає в душі голоси,
Що давно вже замовкли.

Що ще вчора байдужне було,
Нинї любе й шановне;
Що ще вчора топтав, оплював,
Нинї сьвятости повне.

У гебрейському таборі ніч
Проминула в трівозї;
Скоро сьвіт, всї глядять: він ще там
На скалистїй віднозї?

Ні, нема! І було те „нема",
Мов жах смерти холодний.
Чули всї: щезло те, без чого
Жить нїхто з них не годний.

Те незриме, несхопне, що все
Поміж ними горіло,
Що давало їм змисл житєвий,
Просьвітляло і гріло.

І безмежна скорбота лягла
На затверділе сумлїнє,
І весь табор мов чаром попав
В отупінє й зомлїнє.

Одні одним у лиця блїді
Поглядали без впину,
Мов убийцї, що вбили у снї
Найдорозшу людину.

Чути тупіт. Чи вихор в степу?
Чи збуваєсь пророцтво?
Се Єгошуа, князь конюхів,
І за ним парубоцтво.

Гонять стада, кудись то спішать...
Чи де напад ворожий?
Всїх їх гонить безіменний страх,
Невідомий перст божий.

Голод духа і жах самоти
І безоднї старої...
А Єгошуа зичне кричить:
„До походу! До зброї!"

І зірвав ся той крик, мов орел,
Над німою юрбою,
Покотив ся луною до гір:
„До походу! До бою!"

Ще момент — і прокинуть ся всї
З остовпіня тупого,
І не знати-ме жаден, що вмить
Приступило до нього.

Ще момент — і Єгошуи крик
Гори сто тисяч повторить;
Із номадів лїнивих ся мить
Люд героїв сотворить.

Задуднять — і пустинї пісок
На болото замісять,
Авірона камінєм побють,
А Датана повісять.

Через гори полинуть як птах,
Йордан в бризки розкроплять,
Єрихонські мури мов лїд
Звуком трубним розтоплять.

І підуть вони в безвість віків
Повні туги і жаху
Простувать в ходї духови шлях
І вмирати на шляху.

Львів, січень до липня 1905.

—o—

ПОЗІР РОДИМЦІ З УВСЯ, ПОВ. ПІДГАЙЦІ!

Щоби прийти в поміч бідним людям з нашого рідного села Увся, котрі найбільше потерпіли в теперішній страшній війні, та тим, котрі не мають куска хліба для своїх діточок, ми зійшли ся на мітінґ у Петра Валиґи і ухвалили збирати добровільні жертви на наше рідне село, від наших людий з Увся, котрі перебувають тут в Америці. Зібрані гроші ухвалилисьмо вислати тоді, як буде можна їх післати до рідного села, до уряду громадського або парафіяльного, щоби ті гроші роздати найбіднійшим людям, та сим пригадати їм, що вони мають своїх краянів за морем, котрі про них не забули і не можуть забути.

Тому просимо всїх, що походять з Увся, присилати від себе добровільну жертву грошеву, котрою обітремо богато сліз бідних наших братів, остаючих в краю та їх дітий. Гроші просимо ласкаво присилати на адресу вибраного нами касієра п. Слободзяна, 37 Patten St., Stapleton, N. Y.

Вкінци думаємо, що більше про лихо, котре панує в нашім ріднім краю а особливо в нашім селї, не потребуємо Вам писати, бо самі знаєте з ґазет, де від довшого часу бють ся. Просимо не відмовити нашій просьбі, а ласкаво надїслати від себе жертву, а рівночасно просимо прислати нам адреси тих наших людий з Увся, котрі перебувають в Америці, як Вам відомі, щоби ми і до них написали. Дякуємо Вам з гори за Вашу жертву і

Остаємось з правдивим поважанєм

ЗА КОМІТЕТ:

М. Терлюк, голова, **І. Слободзян,** касієр, **І. Кеба,** писар.

127 Second St., Passaic, N. J.

Більшість жонатих людий є щасливійша ніж нежонаті циніки.

—o—

Часто в погонї за богатством чоловік сходить на нужду.

—o—

Лише дурний числить на се, що може стати ся.

—o—

Коли женщина грозить убийством, то вона дуже небезпечна товаришка.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ДО КАЛЄНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1917 РІК.

Калєндар У. Н. Союза, який розходить ся у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бізнес, а залежить йому на тім, щоб про него знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенє до калєндаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20.000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів коштує 18.00 дол. Місце на окладинках та спеціяльні сторони дорозше, після умови. Пів сторони коштує 10 дол.; чверть сторони $5.00. Найменьше оголошенє може обіймати осьму часть сторони і коштує 3.00 дол. Хто хотів би в своїм оголошеню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бізнесу, мусить прислати з неї готову до друку клїшу; коли ні, то поносить кошт виготовленя такої кліші з фотоґрафії, то значить, що його оголошенє буде о стільки дорозше коштувати, кілько винесе кошт виготовленя з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находити ся в редакції по день 30-го серпня. Гроші за оголошеня належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безусловно не будуть друкувати ся.

З гори зазначуєть ся, що всякі оголошеня від фірм „лїкарських“, що то лічать листовно на сотки миль, дальше оголошеня нєкутних „банкирів“ без урядової запоруки, та всі такі оголошеня, з яких на перший погляд пізнати, що вони є обчислені на ошуканство легковірних, не можуть бути поміщені в калєндарі У. Н. Союза.

Фотоґрафії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотіли6, щоби їх фотоґрафії були поміщені в калєндари на 1917 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи“ найдальше по день 30. серпня с. р. Рівночасно просить ся прислати з фотоґрафією чек або моней-ордер, виписаний на імя „Свободи“ на суму $5.00. Сі гроші ужиєсь на покритє коштів виготовленя з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в калєндари безплатно.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA“

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

В сїй рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів. —Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до пошireня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

Пошукую свого мужа **МИХАЙЛА БАЛАЦЬКОГО** з Лучинець, пов. Рогатин, який 14. липня с. р. покинув мене з малими дїтьми і до сего часу не дає о собі знати. Хто би о нїм знав або він сам, нехай зголосить ся на мою адресу а дістане $5.00 нагороди. Haska Balicka, 74 Wilson St., Rochester, N. Y. 91-92

НА ПРОДАЖ ФОНОҐРАФ з богато гарними рекордами в дуже добрім станї. Коштував $45.00 а властителька продасть його за $15.00. Голоситись до: Mrs. Petrak, Room 1, 98 E. 7th Str., New York, N. Y. 82-94

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. ДЯКОУЧИТЕЛІВ.

Маю честь оголосити, що видаєм цїлком нову СЛУЖБУ БОЖУ уложену в „ц“ дур на мішаний хор. Такої красної, мельодійної а легної до вивченя Служби Божої не лиш в Америці, але навіть в старім краю не було.

ЦІНА (ПАРТИТУРИ) $2.00.

Дальше до набутя є таком:

1) „КАПРАЛЬ ТИМКО“ в супроводї фортепяна $2.00
2) „СПІВАЦЬКА ДОБРАНІЧ“ на скін Тараса Шевченка. Ціна знижена ..... 50 цнт.
3) „ПОСЛАНІЄ“. Ціна знижена ..... 25 цнт.
4) „СЛУЖБА БОЖА“, хор мішаний (партитура) число 3. Ціна знижена 1.75

Прошу адресувати: 92в98

MICHAEL BILANSKY
Box 2, Mahanoy City, Pa.

Іван Труш.

ІВАН ФРАНКО І НАША СУСПІЛЬНІСТЬ.

—o—

Кілька слів з приводу ювилейного дару.

Замітний зріст політичної сили нашої суспільности, а тимсамим і зріст впливів на державну і краєву адміністрацію, значний розвій наших економічних і фінансових інституцій, приличне матеріяльне випосаженє наших просьвітних і наукових товариств і деяке поліпшенє грошевого стану кількох редакцій — дає уже більше або меньше матеріяльне забезпеченє для значної части одиниць, котрі призначують своє житє праці для нашого народного відродженя. Коли ще сьогодня можна вказати на робітників, які працюють без заплати і без надії на неї, то із вдоволенєм, здаєть ся, можемо ствердити сей відрадний факт, що така конечна потреба таких людий і така велика їх скількість, як тепер, уже може в недалекій будучности не буде так пекуча, як нині. Звільна зачинає і у нас виробляти ся нормальна пропорція між працею і винагородженєм. Правда, наша суспільність, безпримірна в жертволюбивости, спричинює в останних лїтах сю корисну інклїнацію десятками тисяч, які рік-річно складає на публичні цїли; всеж таки помітити треба і тут, що складає їх власне на ту цїль, щоби стан посїданя кріпшав і вироблялa ся суспільна рівновага. Навіть упадок нашого ще недавно наївного, невиробленого, якби романтичного сьвітогляду, а замінене його зусилями скріпити себе передівсїм економічно і політично, дає до певної міри запоруку надходу може вже недалекого, бодай зглядного добробуту.

Уже й сьогодня можемо піднести знаний факт, серед инших суспільностий нормальний і загальний, який у нас показуєть ся лиш виїмковою, спорадичною появою, що деякі одиниці серед нашої суспільности можуть свою працю віддавати у нас за більше винагородженє, якби могли се осягнути серед чужих. Се відрадний факт, бо національні орґанізації є на се сотворені, щоби праця одиниць стала в громаді і за її підмогою видатнійшою ніж без неї.

Знаємо чоловіка, визначного таланом і працею, уже від давна і ще тепер чинного, який працював дуже довго, в поті чола, і з накладом найбільшого таланту, якого одначе матеріяльний доробок стоїть в разячій диспропорції до зужитої ним енергії і осягнених визначних успіхів. — Дивимо ся на сьвітлу постать Івана Франка, якого діяльність серед нашої суспільности стала ся частиною історії нашого духового розвою і духового поступу навіть тих, сьогодня уже так дуже нечисленних одиниць, які його великих заслуг не признають, а результату його впливів на собі не помічають.

Ми всї мусимо собі дещо із подвигів і заслуг Івана Франка аж пригадувати, щоби зложити результат його впливу на нас і на наше окруженє. Зачинаємо уже забувати дещо, бо праця його тягнеть ся не від вчера, а сягає десятками лїт назад... аж до тих часів, до яких не любимо і памятию вертати, бо там панує власне нами пережита темрява. Відти вийшов і Франко, сам відчув її подавляючу силу, а визволивши ся, став визволяти, кого міг. Так, Франко переймав ся всїми проявами, що змагали до поступу, а збогатившиcя новими здобутками, був він тодї серед реакції одинокий у нас, який мав відвагу і талант передавати їх відроджуючій ся громадї.

Популярність Івана Франка сьогодня загальна і велика, спеціяльно у нас в Галичинї. Загально признаний його талант і майже всї признали його заслуги коло зросту нашої суспільности. Треба одначе признати, що сила його популярности перестала вже бути мірою його впливів на громаду. Давнійший вплив Франка був значно інтензивнїйший. Се впрочім цїлком природне, звичайне явище: поет і діяч з часів наших перших стадій розвою постарів ся, а ми змінили ся в напрямі його зусиль.

Як дозрілий, вироблений і осьвічений чоловік не встидаєть ся признатись до деяких хиб і прогріхів своєї молодости, так і наша суспільність може сьогодня без встиду признати ся, що в часах перших поетичних і громадянських виступів Франка була обтяжена немалими пороками. Загальний стан осьвіти був дуже низкий; суспільні орієнтації наших діячів недостаточні; притім панував загальний страх перед усїм, що сильне або таким видавало ся, а притім усюди разив брак особистої і національної гідности. Тип чоловіка, що хоче робити карієру, вислугуючи ся комусь, був тодї панующий; молодець, що ..іде, нюхає, облизуєть ся — одним словом „орієнтуєть ся“, якби то, легко працюючи у когось, богато заробляти, був перед пятьдесятьма роками і пізнїйше звичайною, а навіть характеристичною появою. Коли би тодї не жило двох людий, що мали талант научати, і силу бити підростаючу, невироблену суспільність, стояла би наша громада ще й доси на давнім місци: туцість була би дальше національною чеснотою; індивідуї, що тільки нюхають, деби-то і за чиї гроші видавати услужні ґазети, не належали би до виїмків, а національно-політичні умови заключали би ся скоро за готівку і за добрі косали людьми, які сьогодня мусять здалека — лиш облизувати ся.

По справедливости мусимо признати, що не тільки молоде поколїнє, але й старці суспільні діячі розвивали ся, дозрівали на людий гідних при инших чинниках і під впливом болючих ударів поезий і статий Франка. А передівсїм давав він своїм цїлим житєм приклад, що можна і треба для загального добра працювати тяжко і без особистих користий. Яко суспільний діяч міг Франко в дечім помиляти ся — але його без корисної затяжної праці для своєї суспільности не міг ніхто інтерпретувати як помилку. Охочим просьвітлювала вона як сонце! І коли сьогодня захочемо шукати жерел, відки плине здорова струя нашого народного житя і відки люди, що дають і заразже не наставляють руки, відки крихітка відваги ще недавно заляканого раба, відки тільки жертволюбивости — то безперечно мусимо вернути і до тих часів, коли сего научав Франко словом і дїлом. Цїле підростаюче поколїнє слухало його слів і було переняте його добрим прикладом. Але се не лишило ся без благородних наслідків! Коли нинї помічаємо, що інстинкти темні, піддачі і підкупні одиниці подекуди беруть верх, головно яко поява відроджуючої ся москвофільської партії, де власне тілько молодїжи іде в темний кут, і коли всї моральні, чинні сили стоять у многих випадках безрадні, як лихо побороти — то може всї згодимо ся на той погляд, що нема між нами чоловіка, який би сьвітлим умом, блискучим таланом і жаром любови до високих ідеалів та безмірною працею зумів блудних, брудних і незрівноважених притягнути до того місця, де він сам стоїть. Бож треба признати або пригадати, що власне Франко був тим, який, в хвили, коли рішала ся судьба, до кого має належати будучність, переважав шалю на український бік. Від молодечих лїт Франка датуєть ся перемога нової української культури серед руського населеня в Галичинї, а моральний і інтелєктуальний занепад москвофільства. Коли тут ювилят не був одиноким побідником, то в кождім разї належить ся йому львина частина успіху.

Були часи, коли належало до доброго тону таланів, а ще більше неталанів, нарікати на брак признаня і заплати. Таке нарікане стало ся тепер уже не модою, а звичаєм і то загальним. Аж гидь бере слухати і читати на теми: не признаєте, не кунуєте! Із уст Франка не чули ми з таких причин ніколи неговорань для нашої суспільности. Коли звертав увагу на свою працю, то називав її обовязком або що мужицьки — панщиною. Коли сему виразови хочемо надати реальне значінє, то можемо його зі свого становища інтепретувати тілько в той спосіб, що Франко справдї був платний як мужик за панщизняних часів. Ріжниця в порівнаню хиба та, що тодї не відправлювано робітників, а наш ювилят був цїле своє житє — коли на коротко принятий, то все з нічим відправлюваний. Так, не лишень від чужих, але й від своїх!

По десятках лїт зросла наша суспільність і значно змінила ся морально на лїпше. Наслїдком того почуває дехто потребу, що здало би ся з довголїтним і умілим робітником розчислити ся. Але при обрахунку показуєть ся, що довг виростає понад сили платности, вплатами впрочім перетяженої громади, а робітник нагороди не жадає, бо під старість має такісами житєві вимоги як і за днів молодости і для заспокоєня житєвих потреб охоче працює дальше, хоть значно понад підтяті сили. А одначе, довг лишив ся і став ся тягаром бодай для тих, що сьвідомо користували ся овочами праці Франка.

Тягар можемо зобєктивізувати і переміннити його на вдячність. В тій цїли серед членів Комітету, що хотів дати ініціятиву до пошанованя Івана Франка в 40-лїтні роковини його літературної діяльности, повстала гадка, дати почин до зібраня грошевого фонду, яко почесного дару для ювилята, що має бути знаком і доказом, що його довголїтну, тяжку і плодовиту працю цінимо. В найблизшім часї має уконституувати ся ширший громадянський Комітет, що візьме у свої руки збиранє ювилейного дару й орудуванє ним.

Спішім-же з участю, з якою хто може, і радіймо, що признанє і вдячність можемо показати Іванови Франкови — ще за його житя.

—o—

Від Редакції: Повисшу статю передрукувалими з 212-го числа львівського „Діла“ (з 18. вересня 1912 року). Написав її звісний наш артист-маляр, Іван Труш. З огляду на те, що написана перед чотирма роками статя не стратила ще й доси своєї вартости, подаємо її для наших читачів і висловлюємо притім надію, що наша суспільність, розваживши як слїд розумні слова Івана Труша, віддасть належну почесть помершому Франкови через складанє добровільних жертв на фонд його імени, на живий памятник Тому, котрий за свого житя „був платний як мужик за панщизняних часів“.

—o—

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЦІКАВИХ КНИЖОК,

які має на складі

КНИГАРНЯ „СВОБОДИ":

Американський Шляхтич. Образ з житя руських робітників, в 3-ох діях. — Ціна .... 30 цнт.
Абу Касимові капці. — Арабська казка. Написав Іван Франко. — Ціна 30 цнт.
Американський гимн „Май Контри" під нотами в українськім перекладі. — Ціна .... 10 цнт.
Американець, веселий образ з житя народу зі співами, в трох діях. — Ціна .... 15 цнт.
Американські тpости. — Ковбой. (Казка.) — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Амалюнга. — Займаюче оповідане з часів боїв між Европейцями а Індіянами в півн. Америці. — Ціна 20 цнт.
Бондарівна. Драма в 4. діях а 5. відслонах. — Ціна .... 20 цнт.
Байки-небилиці. — Ціна .... 10 цнт.
Буквар для дітий першого року науки — Ціна враз з пересилкою 30 цнт.
Блудний син. Образ з житя наших виселенців в Америці у 4 актах зі співами. — Ціна .... 25 цнт.
Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій) — **Фляшка горівки.** — Но в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Весела читанка з образками. — Ціна .... 15 цнт.
І. Вечері на хуторі біля Диканьки. ІІ. Ярмарок в Сорочинцях.—Ціна 15 цнт.
Вічевий співаник. — Ціна .... 5 цнт.
Весела книжочка в 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна .... 35 цнт.
Виховацець. Народна комедія в 3. діях зі співами і танцями. — Ціна 25 цнт.
Вертеп. Сценічна картинка для колядників, що ходять по хатах в часі Різдвяних Сьвят. — Ціна .... 5 цнт.
В неволі темноти. — Комедія з житя руско-американського народа в 3 актах. — Ціна .... 25 цнт.
Вода в природі. — Умірковчий та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 20 цнт.
В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінци сеї книжки находить ся сьмішно оповідане „Сквaдник". — Ціна .... 25 цнт.
Галка смерти. — Ціна .... 5 цнт.
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна .... 10 цнт.
Галицькі анекдоти. (Гумор. оповіданя). — Ціна .... 10 цнт.
Ґеновефа. — Ціна .... 30 цнт.
Гаси огонь поки не розгорів ся і инші оповіданя. — Ціна .... 20 цнт.
Два домики і одна фіртка. Комедія в 1 дії. — Ціна .... 15 цнт.
Дяк. Оповідане Марка Вовчка. — Ціна .... 20 цнт.
Дещо про звірята, рослини, камінє і скали. — В сій книжці находить ся около 200 цікавих образків звірят, птахів і риб з докладним описом, де вони жиють. — Ціна .... 30 цнт.
Два брати, з байок Братів Ґріммів. — Ціна .... 15 цнт.
Де любов, там і Бог, оповідане. — Ціна .... 10 цнт.
Девять братів і десята сестриця Галя. Дуже гарне оповідане. — Ціна 15 цнт.
Евстахій, повість з перших віків христіянства. — Ціна .... 30 цнт.
І. Жовнір. — ІІ. Оферма. Новеля з ...ского житя. — Ціна ...... 10 цнт.
Жінка і її значінє в суспільнім житю. — Сільський хірурґ (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 цнт.
Жителі Марса. — Ціна ...... 10 цнт.
Журавлі. — Зміст: Журавлі (вірш). Закутник (оповідане). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповідане про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна .... 15 цнт.
Жіночий язик, індіянська казка. Невдалий линч, оповідане. — Ціна 15 цнт.
Житє, зарібки, організації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна .... 15 цнт.
З років війни. Сатиричні ілюстрації з европейської війни. Оповіданя, відомости і інформації про український нарід, про старий край і Америку, богато ілюстровані. Понад 150 ілюстрацій. — Ціна .... 30 цнт.
Збірка оповідань. Пятка. Євшан-зілє. Безробітє. Павло. В суді. Чорт і Микитиха. Бокачка. Милосерність. Слон і чоловік. Добра дочка. — Ціна 20 цнт.
З днів кровавої війни. Віршоване оповіданє. — Ціна .... 25 цнт.
Збірка повісток. — Ціна .... 10 цнт.
За сестрою. — Є се найгарніще оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке дотепер вийшло на американській Руси. — Ціна .... 35 цнт.
З кого ся насьміхають, з того люди бувають. — **Посол Петришин.** — **Модний адвокат.** Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
З ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоди (вірш). Найбільший духовний поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть іти шапи? Ангел та пустельник (оповідане). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта.—Ціна 15 ц.
За вольности України. — Ціна.. 5 цнт.
Іван Коновченко і инші оповіданя. — Ціна .... 20 цнт.
Іцко-Сват, комедія в 1. дії.—Ціна 10 ц.
Іван Дурак та инші оповіданя. Ціна 25 ц.
Історія заложеня Злучених Держав Північної Америки. — **Самсон.** — До тих, що сьміють ся з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (Індійська казка). — **Свати.** — Дні нашої слави і недолі — Ціна 15 ц.
Із звірячого царства. Перша сотня найкрасших казок. — Ціна .... 20 цнт.
Історія про дівчину сироту та про ріжні її пригоди: роскоші, смутки, щастє й нещастє серед змінчивого сьвіта. — Ціна .... 40 цнт.
Історії Шерльока Гольмса, найславнійшого в сьвіті детектива. — Тайна молодої вдови 25 цнт.; Наречена прокуратора 25 цнт.; Кроваві жемчуги 25 цнт.; Злочин в печері три 25 цнт.; Дочка лихваря 25 цнт.; Коронкова сукня королеві 25 цнт.; Прощай нареченний 25 цнт.; Слідчий нюх кельнера 25 цнт.; Крадіж брилянта 25 цнт.; Убийник женщин 25 цнт.; Остров божевільних 25 цнт.; Фалшівник грошей 25 цнт.

Історія про малого Пилипка як лютий морозенько замучив його в лісі. — Ціна .... 20 цнт.
Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). Катерина (3 ілюстрації). Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). Лист турецького султана Запорожським козакам. Відповідь Запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). Алькоголізм і діти (1 ілюстрація). — Ціна .... 20 цнт.
Інститутка. Незвичайно гарне оповідане. — Ціна .... 15 цнт.
Історія про гарну Маґельону і графа Петра. — Ціна .... 25 цнт.
Календар У. Н. Союза на рік 1915. — Ціна .... 30 цнт.
Календар У. Н. Союза на рік 1916. — Ціна .... 50 цнт.
Календарик кишенковий в полотняній оправі. — Ціна .... 10 цнт.
Казки за циганів — Ціна .... 10 цнт.
Конець „Тітаніка", правдивий опис морської катастрофи. — Ціна ..40 цнт.
Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчислюваня всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна .... 30 цнт.
Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на грибы, а відтак у ставі потопив. — Мужик з жидом в спільці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. Як хлоп жида змудрував. — Ціна 15 цнт.
Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна .. 10 цнт.
Кроваві діяманти. Новочасний роман. — Ціна .... 35 цнт.
Людоїди і инші оповіданя. Ціна 25 цнт.
Ліс Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна .... 40 цнт.
І. Листи з пекла. ІІ. Лист шинкаря до чорта і инші оповіданя. — Ціна 25 цт.
І. Лист шинкаря до люципера і відповідь. ІІ. Про алькоголь. — Ціна....10 цнт.
Листи Штіфа Табачнюка до його жінки Явдохи. — Ціна .... 10 цнт.
Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповідане). Рік 1903-тий в старім краю. Людоїдство в Конґо. Клопота кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.
Марта Борецка. Історичне оповідане. — Ціна .... 25 цнт.
Мужики Аристократи. Народний образ в двох діях. — Ціна .... 15 цнт.
Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна 20 цнт.
Наверненний грішник. — Ціна .. 20 цнт.
Напад на Січ. — Павло Полуботок. — Ціна .... 5 цнт.
Невольник, драма в 5. діях.—Ціна 15 ц.
Не скує душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в тяжкі хвилі його житя, на зараню великих надій для покріпленя духа. — Ціна .... 15 цнт.
Народна Школа ч. ІІ. — Ціна 30 цнт.
Настоящі, комедія в одній дії. — Ціна .... 20 цнт.
Наталка Полтавка. Оперетка в 3. діях. — Ціна .... 20 цнт.
Оповідане про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цт.
Оповіданя про заздрих Богів. — Ціна .... 10 цнт.
Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пацяці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в V. діях М. Старицького. (В переріблі Александрова. — Ціна .... 30 цнт.
О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінералія, находячі ся в земли і як витворюють ся з них річи необхідні в житю людий. Ціна 25 ц.
І. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — ІІ. Цісар і ігумен. Балада. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна .... 10 цнт.
І. О дванайцяти таблицях, оповідане після народних казок. **ІІ. Швець і нечиста сила.** — Ціна .... 25 цнт.
Орлеанська дівчина. Історичне оповідане про французьку героїню Іванну д'Арк. Ціна .... 20 цнт.
Опис рідного краю. Маленька географія України з малюнками і мапкою. — Ціна .... 20 цнт.
Ох! не люби двох! Оперетка в 3. діях. — Ціна .... 25 цнт.
Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна .... 55 цнт.
Про конець сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.
Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна .... 15 цнт.
Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна .. 35 цнт.
Провідник, практичний підручник до науки англійської мови без помочи учителя з доданем словаря. — Ціна $1.50
Під прапором свободи. Вибір патріотичних декламацій. — Ціна ... 30 цнт.
Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди в житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна .... 40 цнт.
Покуса. — Зміст: Покуса (оповідане). З практичної школи (оповідане). Я тут голова (оповідане). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серпю (вірш). Вік людий, звірят і ростин. — Ціна .... 10 цнт.
Промови, декламації і желаня на хрестинах, заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .. 10 цнт.
Про нутро землі (з 22 образками). — Розказ про будову землі і її передпотопові здобутки. — Ціна .. 25 цнт.
Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. Ціна 15 ц.
Причта про садівника та инші оповіданя, гумористи і сатири.—Ціна 40 ц.
Принц і нуждар. Дуже займаюче оповідане славного американського писателя Марка Твейна в перекладі В. Держируки. — Ціна .... 50 цнт.
Перший музичний альбом виданий в Америці. Містить в собі 25 найкрасших українських пісень під нотами на мішаний хор. — Ціна .... 60 цнт.
Пісні еміґрантів. — Ціна .... 10 цнт.
Приключений московський пашпорт. — Ціна .... 10 цнт.
І. Про Шевченкові твори. ІІ. Оферма. — Ціна .... 20 цнт.
Проти алькоголю. — Ціна ...... 20 цнт.
Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть ІІ. Штуки з картами. Часть ІІІ. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна .... 50 цнт.

В ЛУЧНОСТИ СИЛА!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

СЕ ОДИНОКА НАША ПРАВДИВО УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ, ОСНОВАНА 1894 РОКУ, ЧИСЛИТЬ ОКОЛО 10 ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ І СКЛАДАЄТЬ СЯ З ВИСШЕ 250 ПОВАЖНИХ ТОВАРИСТВ, БРАТСТВ І СЕСТРИЦТВ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

видав на посмертне, запомоги в разі каліцтва, неспосібности до праці і т. п. за час свого істнованя суму $1,319.767.11 (словами: один міліон триста девятнайцять тисяч сімсот шістьдесять сім долярів і одинайцять центів).

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

Одинока українська орґанізація, яка відповідає законним вимогам всіх стейтів Злучених Держав і Канади. — Одинока українська орґанізація, яка приняла справедливу систему плаченя членських вкладок після літ. — Одинока українська орґанізація, яка дає певність, що зможе сповнити всі свої обовязки супроти своїх членів. — Маєток У. Н. Союза виносить $224.354.03. — Одинока українська орґанізація, яка старасть ся також о моральне і просьвітне піднесене своїх членів.

ВСТУПАЙТЕ САМІ ТА ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО У. Н. СОЮЗА!

В кождій місцевости Злучених Держав і Канади повинен істнувати відділ У. Н. Союза. Кождий Українець чи Українка повинні належати до У. Н. Союза без огляду на їх стан, політичне переконанє чи релігійні почуваня.

По всі інформації в справі У. Н. Союза за сейчас пишіть до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна .. 10 цнт.
Русько-англійський тлумач, в котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .... 60 цнт.
Ридар і смерть. — Ціна ...... 5 цнт.
Різдвяна ніч (в 10 образками). — Ціна .... 20 цнт.
Релігійні віpoвaня старинних народів. — Зміст: Релігія Єгиптян. Релігія Халдейців. Первісна релігія Індусів. Ісповідники релігії Брама. Релігія Будди. Релігія Персів. Релігія Жидів. Релігія Греків. Релігія Римлян. — Ціна 20 цт.
Росія й Україна — Ціна ...... 15 цнт.
Розмова тверезого пияка Василя з горівкою. — Ціна .... 10 цнт.
Сьвітові байки в оповіданях Степана Руданського. — Ціна .... 15 цнт.
Свекруха. — Комедія в 3 діях. — Ціна .... 25 цнт.
Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.
Сорокаті штани і инші веселі оповіданя та вірші. — Ціна .... 25 цнт.
Сумна казка. Зміст: Сумна казка. — На торзі. — Як пан перехитрив дощ. — Дещо про давних богів. — Стогін землі. — Ціна .... 10 цнт.
Степові люди. — Оповідане з житя в донських степах. — Ціна .... 15 цнт.
Страйк. — Сценічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.
Січинський-Потоцький, драма в 5. діях — Ціна .... 50 цнт.
Стріляй на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дії. (Для аматорських театрів) — Ціна .... 15 цнт.
Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
І. Сила і краса, повість. **ІІ. Як баба Горбулиха робила страйк.** — Ціна .... 25 цнт.
Сільська вчителька, оповідане. — Ціна .... 10 цнт.
Тато на заручинах. Міщанська пригода в одній дії. — Ціна .... 10 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .... 20 цнт.
Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Ворожене будучности для женщин. Ворожене будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.
Три княжевичі і чарівна птиця. — Ціна .... 10 цнт.
Українські пісні, як: патріотичні, січові, любовні, коломийки і думки. — Ціна .... 25 цнт.
Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля рече". — Ціна .... 15 цнт.
Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зуліми. — Ціна 20 ц.
Через кордон. (Цікаві розкази еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.
Чи Ваша родина дістане запомогу по Вашій смерти? — Ціна .... 20 цнт.
Шевченко і його Україна. Зміст: Заповіт. — На Шевченковій могилі. — Поклін душі великій. — Тарасови Шевченкови. — Де памятник Тараса? — — Памяти Тараса Шевченка. — Шевченко для свого народа. — Чому кождий Українець і кожда Українка повинні знати житє Тараса Шевченка. — Житє Тараса Шевченка. — Шевченко між народом. — На Тарасовій могилі. — Кирило Методіївське братство. — Виїмки з творів Т. Шевченка. — Заповіт Т. Шевченка в чужих мовах. — Ціна .... 15 цнт.
Що то є книжка? — **Початки козаччини** (з 5 образками). — Козачий хістяк. — Кіндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Як мужик ходив до царя правди шукати (оповідане). Дві жені (оповідане). Мадам Польонія хора (оповідане). Як Степан чоботи купував (оповідане). — Ціна .... 15 цнт.
Які є люди на земли? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна .... 40 цнт.
Як писати листи або найновійший і найпрактичнійший Русько-анг. листівник. — Ціна .... 75 цнт.
Як утік Січинський з Діброви. Правдиве оповідане двох дезертирів, котрі його ослобонили з вязниці. — Ціна 10 цнт.
Як стати горожанином Злуч. Держав та инші практичні відомости.—Ціна 25 ц.
Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке гріх. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
І. Як мене вибирали дружбою. — ІІ. Цісарський соловій. — Ціна 10 цнт.
Як пан собі біди шукав, оповідане Івана Франка. — Ціна .... 15 ц.
Як Іванко зробив чудесне судно і дістав королівну за жінку. — Ціна ..10 цнт.
І. Як царевич літав до царівни. ІІ. Як царевич, записаний чортови, визволив ся від нього і оженив ся з його дочкою. — Ціна .... 10 цнт.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ!

„ВЕСЕЛІ ВІРШІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО"

Про Мужиків, Козаків, Попів, Ксьондзів, Ляхів, Москалів, Жидів і Циганів.

Книжочка обнимає 209 віршів на 282 сторонах друку.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДРУКИ.

Переписні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького), 2) Шевченко в молодім віці, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цнт.

1) Микола Лисенко (український музик), 2) о. Николай Стефанович, (заслужений діяч Амер. України, ур. 1870 р., помер 1911 р.), 3) Михайло Драгоманів, 4) Переписні листки на Рождество Христове, 5) Переписні листки на Великодні сьвята. Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цнт.

1) Тарас Шевченко, 2) др. Іван Франко, 3) Михайло Драгоманів, 4) Олена Степанівна (кадет-аспірант при У. С. Стрільцях, полонена весною 1915 Москалями в битві коло Болехова в Галичині). 5) Софія Галечківна (у службі при У. С. Стрільцях), 6) Українські жовніри в австрійській армії, 7) Запорожці відписують султанови. (Малюнок Іл. Репіна), 8) Цар Петро Великий відвідує українського гетьмана Павла Полуботка у вязниці. 9) Гетьман Богдан Хмельницький у його Україна, 10) В Кирилівці, ріднім селі Т. Шевченка, 11) Гуцульський танець, 12) Козак прощаєсь ся з дівчиною 13) Гуцул в Карпатах, 14) Великдень у східній Галичині, 15) Вид з України. — Ціна за одну картку 5 цнт. Всі 15 разом з пересилкою коштують всего 65 центів.

Книжочки платничі для вписуваня місячних вплат членів до Братств і Товариств, 50 штук 3.50
Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука .... 3 цнт.
Помянцик за померших .... 10 цнт.
Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова — за штуку .... 2 цнт.
Книжки для опікунів хорих 1.00
Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Братства і Товариств .... 3 цнт.
Листові папери. На кождім листі находить ся відповідний віршик прикрашений гарною трикольоровою вінєтою в народних мотивах і три сторінок лініованих до писаня. Лист сина до матери. Лист сина до батька. Лист до нареченої. Лист друга до друга. Лист брата до сестри. Лист брата до брата. Лист матери до сина. Лист батька до сина. Лист молодця до дівчини. Лист до товариша. Лист до кума. Лист залюбленого до незнакомої. Лист до старого приятеля. Лист доньки до матери. Лист доньки до батька. Лист до нареченого. Лист сестри до брата. Лист сестри до сестри. Лист матери до доньки. Лист батька до доньки. Лист жінки до мужа (еміґранта). Лист дівчини до хлопця. Лист до товаришки. Лист до куми. Поодинокий листок враз з конвертою коштує 4 центи.
Портрет Т. Шевченка, поменьшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красіцького. Величина 13x16 цалів на тривалім папери. — Ціна .. 20 цнт.
В'їзд Богдана Хмельницького до Києва. Славний малюнок українського артиста-маляра п. Івасюка. Величина 22x28 цалів. — Ціна $1.00
Портрет Тараса Шевченка. Малюнок українського артиста-маляра п. Красіцького. Величина 22x28 цалів. — Ціна $1.00

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Новий Завіт	2.00
Благослови душе моя Господа, кістяна оправа	2.00
Житє Ісуса Христа	1.25
Псалтир	1.00
Горі імієм серця, кіст. оправа	1.00
Коляди	20
Збірник найкрасших пісень церковних	10
Ангельський хор, часть ІІ.	5

Обширні цінники висилаємо кождому на жаданє.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подано у повищій адресі. Моні-ордер належить долучити до замовленя.

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

КОЖДИХ 24 ГОДИН БОЛІЛА ЙОГО ГОЛОВА.

До Г. Т. фон Шлікова, одинокого фабриканта Болгарського Кровного Чаю, який є в сталих зносинах зі сто тисячами хорих і отримує щоденно множество листів з подякою від людий, котрим сей з природних частин складаючий ся лік привернув здоровлє, Франц Влаґович, Стейшен А, Бакс 86, Юнґставн, Огайо, надіслав таку допись:

„Більше як місяць уживаю Болгарський Кровний Чай, а можу сказати, що чую ся о много лучше ніж колинебудь передтим. Я терпів стало на брак апетиту і запір, а не минуло ся 24 годин, щоби не боліла мене голова. Відколи уживаю Болгарський Кровний Чай, чую ся цілком здоров".

Одну велику родинну дозу Болгарського Кровного Чаю, що вистарчить на 5 місяців, вишле хенебудь за $1.00: Marvel Products Company, 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

УВАГА: Наколи хочете отримати посилку зареджістровану, зашліть 10 цнт. більше. (Adv.)

Друкарня „Свободи"

виконує

СТАРАННО, ДЕШЕВО І НА ЧАС ВСЯКІ ДРУКАРСЬКІ РОБОТИ,

як:

ТИКЕТИ, ПРОГРАМИ НА ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛІ І КОНЦЕРТИ.
НАГОЛОВКИ ДО ЛИСТІВ, КОВЕРТИ, ФОРМУЛЯРІ, КАРТИ КУПЕЦЬКІ І ВІЗИТОВІ.
КНИЖОЧКИ КОЛЕКТОРСЬКІ ДЛЯ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ.
СТАТУТИ, БРОШУРИ І БІЛЬШІ КНИЖКИ.

Вп. Урядники Відділів У. Н. Союза повинні звертатись зі всякими друками до друкарні „Свободи".

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

$15 ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ $15

Чому маєте ходити без праці або мало заробляти, коли можете мати легке і добре платне занятє, все на сьвіжім воздусі.

Ми вивчимо Вас на шофера і автомобілевого механіка протягом 3 тижнів в день або вечерами і постараємось для Вас по укінченю курсу о добру роботу. Наша школа є першою і найліпшою в тім краю, в якій учимо після найновійшої методи а не як другі. Властитель сеї школи є інспектором автомобілів, і тому він знає ліпше вчити як другі.

Прийдіть до нас ще нині, розмовитись у своїй мові; офіс отворений до 9-ої вечер. Лайсенс ґарантуємо. 41—

Маємо дешеві мешканя для учеників з провінції.

NEW YORK AUTO SCHOOL,
302 E. 14th St., близько 2-ої Аве.,
New York City.

ПОЗІР! Знаменита нагода для кождого.

За 10 долярів місячно можна купити дім і два лоти в Manville, N. J близько фабрик, яких є тут повно, а робота для тих, що хотять працювати є певна і добре платна. 92вч02

По близші інформації просить ся голосити до: J. O. Manager, 116 Nassau St., Room 1002, New York, N. Y.

ОДИНОКА ШКОЛА АВТОМОБІЛЕВА,

в якій учать після найновійшої методи у Вашій рідній мові. В чотирох тижнях станете вправним механіком і будете могли кермувати автомобілем, направляти і обзнакомитесь з механізмом ріжнородних машин. Се занятє є найбільше виплатне. Ціна за курс науки $15.00. Лайсенси запевнені. Наука в дни і вечерами. Голосіть ся або пишіть до: 88-

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILES,
147 E. 40th St. New York
Інструктор: Павло Ґульо.

КОЖДИЙ ЧЛЕН У. НАР. СОЮЗА АБО ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ"

наколи пришле 10 адресів своїх знакомих, до котрих „Свобода" не приходить, а хотіли би „Свободу" читати, отримає ДАРОМ

ГАРНУ
КНИЖОЧКУ

Присилайте адреси до:

"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Dr. J. SPILLINGER
153 E. 18th St., New York, N. Y.
при стації елевейтра 3-ої евені і субвею.

Др. І. Спіллинґер

Порада і оглядини ДАРОМ.

Застарілі хороби можна вилічити без ужитя затроюючих лікарств при помочи електрики. Рівнож в богато случаях, що давнійше вимагали операції, можна вилічити ся о много лучше тим самим способом, без ужитя ножа. 79—

Маю також машину, за помочию котрої можу бачити нутро людського тіла і пізнати причини хороби, а другою машиною можу впровадити струю електричну до тіла і вбити заразливі бактерії, які є причиною всіх недомагань. Та метода лічення є не тілько нешкідливою але і приємною для пацієнта.

Години офісові: від 9. рано до 12 пол., в второк і пятницю від 9. рано до 7 вечер, в неділю від 9 до 11 рано

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР

з довголітною практикою перепроваджує всілякі справи цивільні та карні з найліпшими вислідами.

Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер.

Адрес:

JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 516, New York, N. Y.

Для убогих порада безплатна в своїм мешканю від ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евені, L стація від 7-ої до 10-ої вечер. 53—

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ

для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

ЛИС МИКИТА

ДУЖЕ ЦІКАВА КНИЖКА, ПИСАНА ВЕРШОМ. — З німецького переробив Іван Франко. — Ціна 40 центів.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРҐ,

славний специяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ҐЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта, специяльно же на пропуклину при помочи специяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG.
304 2nd Ave., між 17 а 18 ул.
New York City.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

ОЗНАКА ПЕРЕСТУДЖЕНЯ У ДІТИЙ.

1. Матері повинні на се уважати, що перестудити ся є дуже легко і тому повинні старати ся, щоби їх дітям не „лізло з носа".

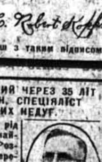
Кожда мати повинна се памятати, що здоровлє її дитини залежить в найбільшій мірі на ній самій і се є власне, що му кожда мати повинна предприняти всі потрібні і правдиві средства, щоби тілько охоронити дитину від хороби. Наколи осторожна мати спостереже, що її дитина змучена, не може спати, є надута, терпить на запір, корчі внутренностий, февру або наколи дістає зубки, вона сейчас дасть дитині Kopp's Baby's Friend, який в протягу послідних 40 літ охоронив житя міліонам а міліонам дітий, а дістати його можна в 25 і 50 центових бутельках в кождім склепі і аптиці.

Наколи не можете дістати сеї медицини в своїй місцевости, ми вишлемо Вам з охотою, по отриманю належитости в стемпсах на покрите коштів пересилки замовленої бутельки.

KOPP'S BABY'S FRIEND COMPANY,
York, Penna.

Правдивий виріб лиш з таким підписом.

ЗАГАЛЬНО ЗВІСНИЙ ЧЕРЕЗ 35 ЛІТ ДОКТОР МУЛІН, СПЕЦІЯЛІСТ МУЖЕСЬКИХ НЕДУГ.

Без згляду на рід недуги — у мене найдете щиру поміч. Розкажіть лише її перебіг. Вилічу Вас — як Ваша недуга окажесь вилічимою. Ціни низькі — а успішне лічене ґарантує моя довголітна практика. Поради безплатні. Години урядові: 9 до 8. В неділі: 10 до 3. 92—

DOCTOR MULLIN.
409 Fourth Ave., Pittsburgh, Pa.
Офіс напроти почти.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE

407 East 58th Street, NEW YORK, N. Y.
Межи 1st Ave. i Ave. A.

СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР.

Лічить успішно всі жолудкові недуги, легких, нирок і всі другі внутрішні недуги. Лічить падачку і секретні недуги мущин і женщин. З великим успіхом лічить ревматизм, рани на ногах, лишаї, всі скірні викиди, як також дитинні недуги. Лікар говорить по українськи і сам виробляє ліки.

Офіс отворений від 9. рано до 8. вечером, як також в неділі і сьвята. Хто не може приїхати нехай пише до нас. 79—

$10 ЗА НАУКУ ШОФЕРСТВА $10

Пощо платити більше? Чому маєте бути невільниками в шапах, коли можете стати своїм босом і заробляти по $25 тижнево і висше. Наша школа має найліпше і найбільше заосмотрене в сім обсягу в Америці. Се є одинока школа, в якій учать шоферства і реперованя на всяких новомодних автомобілях, як Chalmer's, Buick, Cadillac, „Hudson Super Six", 1916-1917 модель. Вчимо в українській мові. Також старасмось о посади. Харч і мешканє для позамісцевих дешево. Ґарантуємо студентам дипломи. Огляньте нашу школу і самі оцініть.

ARENA AUTO SCHOOL, 228 W. 47th St., NEW YORK, N. Y.
Близко Бродвей. 86—

Безплатні інструкції механізму для шоферських студентів — се доказ користий, які дає наша школа.

Інструктор: п. Аснер.

СЛАВНИЙ МАҐНЕТИЧНИЙ ПЕРСТЕНЬ

Ви, Ваша жена, брат, сестра і кождий чоловік повинен носити сей чудотворний маґнетичний перстень, позаяк він поможе Вам в ріжних хоробах і долеглостях. Поможе Вам сейчас в болях ревматизму, костий, рваня, кольок, очистить обіг крови, а також поможе на біль голови і всілякі ревматичні хороби. Сей ґарантований перстень є дуже гарний і виглядає, як би з найлучшого золота. Маґнетичний перстень приносить велику поміч терпячим людям і заощаджує богато гроший, які видасть ся на ліки. Не присилайте гроший, тілько возьміть кусник паперу, змірийте грубість пальця і зашліть до нас. Наколи Вам сей перстень принесуть, заплатите $2.25, а коли будете його носили через 30 днів, тоді переконаєте ся о великій вартости сего перстеня. Вразі незадоволеня, відішліть його нам, а ми вернемо всі видатки. Спішіть ся, бо в коротнім часі будемо продавати сей перстень по звичайній ціні, се є $4.00.

UNION NOVELTY CO.,
Dept. 12,
670 N. Carpenter St., Chicago, Ill.
86вс97

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

С. М. КАУФМАН

СПЕЦІЯЛІСТ ВСІХ СЕКРЕТНИХ (ПОЛОВИХ) НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

урядує від 9-ої год. рано до 9-ої вечером.

При лічeню уживає електричних машин X-RAY. 79-

Dr. C. M. KAUFMAN,
111 7th Street, New York, N. Y.